

ข้อมูล

เพื่อการวางแผนการผลิตรายสินค้า

ปลาช่อน

จังหวัดอ่างทอง

กลุ่มสารสนเทศการเกษตร

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอ่างทอง

คำนำ

ปลาช่อนเป็นปลาน้ำจืดที่เลี้ยงง่ายเจริญเติบโตเร็วและมีรสชาติ เป็นที่นิยมบริโภคในประเทศไทยและต่างประเทศ และจากการที่ปลานิลสามารถปรับตัวสภาพแวดล้อม และสามารถแพร่ขยายพันธุ์ได้เองตามธรรมชาติ จึงมีการเลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย ดังนั้นจังหวัดอ่างทอง โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอ่างทอง จึงได้จัดทำระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตรเรื่องปลานิล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการเลี้ยงปลานิลของจังหวัดให้ดียิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลเพื่อเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจนำไปพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยภายในเอกสารจะมีข้อมูลประกอบเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลด้านนโยบายและข้อมูลเฉพาะปลานิลของจังหวัด เช่น ข้อมูลพันธุ์ ข้อมูลด้านกายภาพและข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

การจัดทำเอกสารเล่มนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้ หากมีข้อบกพร่องประการใดขอให้แนะนำหรือเสนอแนะไปยังสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอ่างทองด้วยจะเป็นพระคุณอย่างสูงเพื่อจะได้ปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอ่างทอง
กันยายน ๒๕๖๓

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ ศักยภาพการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอ่างทอง

๑. ประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปจังหวัดอ่างทอง	
๑.๑ ประวัติความเป็นมา	๑
๑.๒ สภาพทั่วไป	๑
๒. ข้อมูลที่สำคัญของจังหวัดอ่างทอง	
๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง	๗
๒.๒ ข้อมูลประชากร	๗
๒.๓ สังคมและวัฒนธรรม	๘
๒.๔ สาธารณสุข	๘
๒.๕ ด้านการศึกษา	๙
๓. ด้านการเกษตรกรรม	
๓.๑ การใช้พื้นที่ทางการเกษตร	๑๐
๓.๒ แหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม	๑๑
๓.๓ การปลูกพืช	๑๓
๓.๔ การปศุสัตว์	๑๘
๓.๕ การประมง	๑๙
๓.๖ สถาบันและองค์กรเกษตรกร	๒๑
๔. พาณิชยกรรมและการบริการ	๒๒
๕. สถานการณ์ที่พัฒนาและแนวโน้ม	
๕.๑ การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (SWOT Analysis)	๒๓
๕.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอ่างทอง	๓๓

บทที่ ๒ ข้อมูลด้านกายภาพเกี่ยวกับปลาช่อน

๑. พันธุ์ปลาช่อน และการเลี้ยงปลาช่อน	
๑.๑ ความเป็นมา	๓๖
๑.๒ ลักษณะทั่วไป	๓๗
๑.๓ อาหารปลาช่อน	๓๘
๑.๔ ชนิดของปลาช่อน	๓๙
๑.๕ การแยกเพศปลาช่อน	๔๐
๑.๖ การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์	๔๑
๑.๗ การเลี้ยงปลาช่อน	๔๒
๑.๘ การเตรียมบ่อ	๔๕
๑.๙ โรคและการป้องกัน	๔๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับปลาช่อน	
๑. สถานการณ์การผลิตปลาช่อนในประเทศไทย	
๑.๑ การจับจำหน่ายและการตลาด	๔๗
๒. ต้นทุนและผลตอบแทน	
๒.๑ ต้นทุนการผลิตปลาช่อนเฉลี่ยต่อไร่	๔๘
๒.๒ วิธีการตลาดปลาช่อน	๔๙
๓. ลักษณะและการจำหน่ายผลผลิตปลาช่อน	๔๙
๔. ราคาและความเคลื่อนไหว	๔๙
๕. ปัญหาการตลาดปลาช่อนของเกษตรกร	๕๐
๖. ตลาดภายในประเทศ	๕๐
๗. แนวโน้มการเลี้ยงปลานิล	๕๐
๘. สภาพการณ์ด้านการประมงในจังหวัดอ่างทอง	๕๑
๑๐. พื้นที่ศักยภาพด้านประมง	๕๒

บทที่ ๑

ศักยภาพการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอ่างทอง

๑. ประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปจังหวัดอ่างทอง

๑.๑ ประวัติความเป็นมา

จังหวัดอ่างทองตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สันนิษฐานว่าอ่างทองเป็นชุมชนโบราณเล็กตั้งแต่สมัยทวารวดี ในสมัยกรุงศรีอยุธยาอ่างทองเป็นชานเมืองของกรุงศรีอยุธยา มีชื่อเดิมว่า “แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ” ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำน้อย

พระราชพงศาวดารในสมัยกรุงศรีอยุธยา บทบาทความสำคัญของเมืองอ่างทองเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของกรุงศรีอยุธยาในการสู้รบกับกองทัพพม่า ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากทำเลที่ตั้งของเมืองอ่างทองและสภาพภูมิประเทศที่เป็นที่ราบ มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้เมืองอ่างทองกลายเป็นเส้นทางเดินทัพ เมื่อพม่ายกทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยา และบางครั้งกลายเป็นสมรภูมิที่ทั้งสองฝ่ายใช้ประยุทธ์กัน

ชาวอ่างทองได้พลีชีวิตและเลือดเนื้อเพื่อชาติไทยยามที่บ้านเมืองมีภัยสงคราม เช่น การกอบกู้เอกราชของชาติไทยในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พม่าได้ใช้แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ เป็นที่ตั้งค่ายตีกรุงศรีอยุธยา และเกิดการสู้รบครั้งสำคัญที่จารึกไว้ในประวัติศาสตร์ไทย คือ คีบบางระจันที่บ้านบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งชาวอ่างทองได้ร่วมสู้รบกับกองทัพพม่าอย่างห้าวหาญ ดังนั้น อ่างทองสมควรได้รับการขนานนามว่าเป็นเมืองแห่ง “วีรไทยใจกล้า”

๑.๒ สภาพทั่วไป

จังหวัดอ่างทองตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทย เป็นเมืองอยู่ชานเมืองที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของชาติมาเป็นเวลาช้านาน ผลิตผลด้านการเกษตรโดยเฉพาะข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจ ที่สามารถส่งไปขายยังต่างประเทศได้มากเป็นอันดับหนึ่ง ทำรายได้เลี้ยงประชากรและใช้ในการพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าตลอดมา แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายที่ให้ความอุดมสมบูรณ์ ไหลผ่านพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางซึ่งเริ่มต้นจากจังหวัดนครสวรรค์ลงไปถึงจังหวัดสมุทรปราการ ประชาชนส่วนมากตามพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางจึงประกอบอาชีพทำนา กล่าวได้ว่าภูมิประเทศเป็นตัวกำหนดอาชีพ ประเพณี และวัฒนธรรมต่างๆเป็นลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองอย่างสำคัญ

๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ จังหวัดอ่างทองตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทยพิกัด ทางภูมิศาสตร์อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๔ องศา ๓๕ ลิปดา ๑๒ พิลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๐ องศา ๒๗ ลิปดา ๒๗ พิลิปดา ตะวันตกห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒ (สายเอเชีย) ระยะทางประมาณ ๑๐๕ กิโลเมตร และเส้นทางตามลำแม่น้ำเจ้าพระยาถึงตลาดท่าเตียนระยะทางประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร มีรูปร่างลักษณะคล้ายรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีส่วนกว้างตามแนวทิศตะวันออกถึงทิศตะวันตกและส่วนยาวตามแนวทิศเหนือถึงทิศใต้ใกล้เคียงกันคือประมาณ ๔๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๙๖๘.๓๗๒ ตารางกิโลเมตรและมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๒.๒ ฤดูกาล

จังหวัดอ่างทองมีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบฝนเมืองร้อน เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมบกลมทะเลและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน ทำให้สามารถแบ่งฤดูกาลของจังหวัดอ่างทองออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

(๑) ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณความกดอากาศสูงหรือมวลอากาศเย็นจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้ง จะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดอ่างทองอยู่ในภาคกลาง อิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีน ที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยจะเริ่มมีอากาศหนาวเย็นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป ซึ่งอากาศหนาวที่สุด จะอยู่ระหว่างเดือนธันวาคม และมกราคม

(๒) ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงว่างจากลมมรสุม ลมที่พัดปกคลุมจะเป็นลมใต้หรือลมตะวันออกเฉียงใต้ และจะมีหย่อมความกดอากาศต่ำ เนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป และมีฝนตกฟ้าคะนองได้เป็นบางแห่ง โดยจะมีอากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน

(๓) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับ ในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

๓) สภาพพื้นที่

จังหวัดอ่างทอง มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ลักษณะคล้ายอ่าง ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ ดินเป็นดินเหนียวปนทราย พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การทำนาข้าว ทำไร่ และทำสวน มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน ๒ สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำน้อย โดยแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านจังหวัดอ่างทอง จาก ทิศเหนือไปทิศใต้ ระยะทางยาวประมาณ ๔๐ กิโลเมตร ไหลผ่านท้องที่อำเภอไชโย อำเภอเมือง

อ่างทอง และอำเภอป่าโมก จากนั้นไหลเข้าสู่เขตท้องที่อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนแม่น้ำน้อยเป็นแม่น้ำที่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอเมืองชัยนาท ไหลผ่านจังหวัดชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทองในเขตพื้นที่อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ ไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาอีกครั้งหนึ่งที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมระยะทางที่ไหลผ่านจังหวัดอ่างทองยาวประมาณ ๕๐ กิโลเมตร

๔) ลักษณะดิน

กลุ่มชุดดินในจังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วย ๗ กลุ่มชุดดิน ได้แก่

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๒	มีประมาณร้อยละ ๓.๔๘	ของพื้นที่ทั้งจังหวัด
๒. กลุ่มชุดดินที่ ๓	มีประมาณร้อยละ ๔.๓๘	ของพื้นที่ทั้งจังหวัด
๓. กลุ่มชุดดินที่ ๔	มีประมาณร้อยละ ๘๒.๕๘	ของพื้นที่ทั้งจังหวัด
๔. กลุ่มชุดดินที่ ๗	มีประมาณร้อยละ ๐.๑๐	ของพื้นที่ทั้งจังหวัด
๕. กลุ่มชุดดินที่ ๒๑	มีประมาณร้อยละ ๓.๗๒	ของพื้นที่ทั้งจังหวัด
๖. กลุ่มชุดดินที่ ๓๓	มีประมาณร้อยละ ๐.๐๔	ของพื้นที่ทั้งจังหวัด
๗. กลุ่มชุดดินที่ ๓๘	มีประมาณร้อยละ ๕.๗๐	ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่ม ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำงาน เราจึงมักเรียกกันว่า “ดินนา”

กลุ่มชุดดินที่ ๒

เนื้อดินเป็นดินเหนียว มีน้ำแช่ขังในฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดี เมื่อดินแห้งจะ

แตกกระแหงเป็นร่องลึก โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง สีดินส่วนใหญ่จะเป็นสีเทาหรือสีเทาเข้มตลอด มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน ดินเป็นกรดจัด ค่า pH ๔.๕-๕.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง เหมาะสำหรับใช้ทำนา บางแห่งยกร่องปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผลบางชนิด นอกฤดูทำนาบางบริเวณอาจใช้ปลูกพืชไร่ เช่น พืชตระกูลถั่วต่างๆ บางแห่งถูกปล่อยทิ้งร้าง

กลุ่มชุดดินที่ ๓

เนื้อดินเป็นดินเหนียว มีน้ำแช่ขังในฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดี เมื่อดินแห้งจะแตกกระแหงเป็นร่องลึก โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ดินบนมีสีดำส่วนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาล อาจพบจุดประสีแดงปะปน ดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ค่า pH ๗.๐-๘.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง เหมาะสำหรับใช้ทำนา หรือยกร่องปลูกพืชผักและผลไม้

กลุ่มชุดดินที่ ๔

เนื้อดินเป็นดินเหนียว มีน้ำแช่ขังในฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดี เมื่อดินแห้งจะแตกกระแหงเป็นร่องลึก โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ดินบนมีสีดำ หรือเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทาอมน้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง ดินเป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อย ค่า pH ๕.๕-๖.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง เหมาะสำหรับใช้ทำนาบางแห่งยกร่องเพื่อปลูกพืชผักหรือผลไม้ ซึ่งมักจะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

กลุ่มชุดดินที่ ๗

เนื้อดินเป็นดินร่วนปนเหนียวหรือดินเหนียวสีเทาแก่ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ค่า pH ๖.๐-๘.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง เหมาะสำหรับใช้ทำนา หรือหากมีแหล่งน้ำจะปลูกพืชไร่และพืชล้มลุกในช่วงฤดูแล้ง

กลุ่มชุดดินที่ ๒๑

เนื้อดินเป็นดินร่วน หรือดินร่วนปนทรายแป้ง หรือดินร่วนปนทรายสลับชั้น สีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก

การระบายน้ำไม่ค่อยดีถึงตีปานกลาง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่า pH ๕.๕-๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง เหมาะสำหรับใช้ทำนา บริเวณที่มีแหล่งน้ำสามารถปลูกพืชผัก ถั่วต่างๆ ได้ในฤดูแล้ง

กลุ่มชุดดินในพื้นที่ดอน

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแข็งถึงร่วนเหนียวปนทรายแข็ง สีดินเป็นสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง ดินบนเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่า pH ๕.๕-๖.๕ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง เหมาะสำหรับใช้ปลูกพืชไร่ และไม้ผล

กลุ่มชุดดินที่ ๓๘

เนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาล ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างปานกลาง ค่า pH ๕.๕-๘.๐ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง เหมาะสำหรับใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก สวนไม้ผล

จังหวัดอ่างทองมีลักษณะดินส่วนใหญ่เหมาะสมกับการเกษตรกรรมสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ได้เป็น ๔ กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

(๑) **กลุ่มดินนา** ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ ๔๕ ของพื้นที่จังหวัด เนื้อดินเป็นดินเหนียวเก็บกักน้ำได้ดี ในฤดูฝนจึงเหมาะที่จะใช้ในการทำนามากกว่าการปลูกพืชชนิดอื่น อย่างไรก็ตาม หลังการเก็บเกี่ยวข้าวหรือในช่วงฤดูแล้ง สามารถใช้ในการปลูกพืชไร่หรือพืชผักที่มีอายุสั้นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากดินมีความชื้นพอที่จะปลูกพืชได้

(๒) **กลุ่มดินไร่** ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่ มีศักยภาพในการปลูกพืชไร่ในการปลูกพืชไร่ ไม้ผลและพืชหลายชนิด มากกว่าที่จะนำมาปลูกข้าวหรือทำนา ส่วนในที่ดอนและสภาพพื้นที่ค่อนข้างสูง มีความเหมาะสมอย่างมากในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์หรือพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

(๓) **กลุ่มดินตื้น** ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ ๕ ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา จนกระทั่งพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก ค่อนข้างจะไม่มีศักยภาพในการปลูกพืชโดยทั่วไป เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก ถ้าจะปลูกพืชควรเลือกพืชที่มีระบบรากตื้นมาปลูก

(๔) **กลุ่มพื้นที่ภูเขา** ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ ๑๖ ของพื้นที่จังหวัด

ดินในจังหวัดอ่างทอง แบ่งตามลักษณะชุดดินได้ทั้งหมด ๙๔ ชุด แต่ละชุดดิน มีปริมาณพื้นที่แตกต่างกัน โดยดินชุด Sing Buri series มีพื้นที่มากที่สุด ขณะที่ดินชุด Slope Complex-unit ๗ มีพื้นที่น้อยที่สุดเพียง ๒๒๗ ไร่

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล

จังหวัดอ่างทองมีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบฝนเมืองร้อน เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมบกลมทะเลและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน ทำให้สามารถแบ่งฤดูกาลของจังหวัดอ่างทองออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

(๑) **ฤดูหนาว** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณความกดอากาศสูงหรือมวลอากาศเย็นจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดอ่างทองอยู่ในภาคกลาง อิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีน ที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยจะเริ่มมีอากาศหนาวเย็นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป ซึ่งอากาศหนาวที่สุด จะอยู่ระหว่างเดือนธันวาคม และมกราคม

(๒) ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงว่างจากลมมรสุม ลมที่พัดปกคลุมจะเป็นลมใต้หรือลมตะวันออกเฉียงใต้ และจะมีหย่อมความกดอากาศต่ำ เนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป และมีฝนตกฟ้าคะนองได้เป็นบางแห่ง โดยจะมีอากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน

(๓) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับ ในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

๒) ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดอ่างทอง ระหว่างปี ๒๕๕๐ ถึง ๒๕๖๓ จะอยู่ในช่วงปริมาณ ๑๖๓.๔ มิลลิเมตร ถึง ๑,๐๙๑ มิลลิเมตร โดยฝนตกมากที่สุดในปี ๒๕๕๔ วัดได้ ๑,๐๙๑ มิลลิเมตร ส่วนปีที่มีฝนตกน้อยที่สุดคือปี ๒๕๖๓ วัดได้ ๑๖๓.๔ มิลลิเมตร ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑ ปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๖๓

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)
๒๕๕๐	๖๔๙	๖๐
๒๕๕๑	๖๗๖	๕๔
๒๕๕๒	๗๒๘	๓๒
๒๕๕๓	๙๖๓	๙๖
๒๕๕๔	๑,๐๙๑	๕๙
๒๕๕๕	๑,๐๔๙	๑๐๐
๒๕๕๖	๘๘๑	๙๘
๒๕๕๗	๙๑๖	๘๒
๒๕๕๘	๘๘๙	๘๗
๒๕๕๙	๖๔๖.๒๐	๕๗
๒๕๖๐	๖๓๙	๓๓
๒๕๖๑	๖๘๐.๑๓	๘๔
๒๕๖๒	๕๑๓.๒	๗๘
๒๕๖๓	๑๖๓.๔	๑๑

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๓)

๓) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ในช่วงระหว่างปี ๒๕๕๐ ถึง ๒๕๖๓ จังหวัดอ่างทองมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี มีค่าอยู่ในช่วง ๒๗.๘๕ องศาเซลเซียส ถึง ๓๒.๐๒ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง ๑๑.๒ องศาเซลเซียส ถึง ๒๔.๕ องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิต่ำสุดที่วัดได้ ๑๑.๒ องศาเซลเซียส ในปี ๒๕๕๒ และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง ๓๘.๖ องศาเซลเซียส ถึง ๔๒.๒ องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิสูงสุดที่วัดได้ ๔๒.๒ องศาเซลเซียส เมื่อปี ๒๕๕๙

ความชื้นสัมพัทธ์ ในช่วงระหว่างปี ๒๕๕๐ ถึง ๒๕๖๓ จังหวัดอ่างทองมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี มีค่าอยู่ในช่วง ๗๑.๗๙-๗๗.๙๒ % ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดจะอยู่ในช่วง ๒๑ - ๔๒% โดยความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดที่วัดได้ ๒๑% ในปี ๒๕๕๙ และความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดอยู่ในช่วง ๙๖-๑๐๐% โดยความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดที่วัดได้ ๑๐๐% เมื่อปี ๒๕๕๒, ๒๕๕๓, ๒๕๕๔ และปี ๒๕๕๖

ตารางที่ ๒.๒ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๖๓

ปี	อุณหภูมิ (c)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๐	๔๐.๐	๑๕.๒	๒๘.๓๐	๙๙	๒๘	๗๓.๓๑
๒๕๕๑	๓๙.๐	๑๕.๓	๒๗.๙๓	๙๙	๓๐	๗๕.๗๕
๒๕๕๒	๔๐.๓	๑๑.๒	๒๘.๔๕	๑๐๐	๒๖	๗๖.๔๑
๒๕๕๓	๔๐.๕	๑๗.๓	๒๘.๘๘	๑๐๐	๒๗	๗๖.๗๗
๒๕๕๔	๓๘.๖	๑๖.๓	๒๗.๘๕	๑๐๐	๒๙	๗๕.๘๗
๒๕๕๕	๔๐.๒	๑๙.๗	๒๘.๘๘	๙๙	๓๒	๗๗.๓๕
๒๕๕๖	๓๙.๐	๑๔.๒	๒๘.๔๔	๑๐๐	๒๘	๗๖.๒๓
๒๕๕๗	๓๙.๕	๑๒.๖	๒๘.๔๙	๙๙	๓๐	๗๔.๓๕
๒๕๕๘	๔๐.๗	๑๖.๒	๒๙.๐๑	๙๙	๒๓	๗๔.๑๙
๒๕๕๙	๔๒.๒	๑๓.๕	๒๙.๑๙	๙๙	๒๑	๗๑.๘๒
๒๕๖๐	๔๐.๓	๑๔.๔	๒๘.๗๓	๙๙	๒๙	๗๗.๙๒
๒๕๖๑	๓๙.๖	๑๖.๔	๒๘.๗๒	๙๙	๓๕	๗๔.๖๒
๒๕๖๒	๓๘.๘	๒๔.๕	๓๐.๒๓	๙๖	๔๒	๗๒.๐๗
๒๕๖๓	๔๐.๗	๒๔.๘	๓๒.๐๒	๙๗	๔๐	๗๑.๗๙

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาอ่างทอง (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๓)

๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดอ่างทอง ได้อาศัยแหล่งน้ำจากน้ำฝน และจากแม่น้ำ คลอง หนอง บึงต่าง ๆ รวมแหล่งน้ำธรรมชาติที่ใช้ประโยชน์สำหรับการอุปโภค บริโภค การเกษตร และการอุตสาหกรรม แม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่านพื้นที่จังหวัดอ่างทอง ได้แก่

๑) แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแม่น้ำสายหลัก เข้าสู่จังหวัดอ่างทอง ที่อำเภอไชโย แล้วไหลจากทิศเหนือไปทิศใต้ โดยผ่านอำเภอเมืองอ่างทอง อำเภอป่าโมก เป็นระยะทางยาวประมาณ ๔๐ กิโลเมตร แต่ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการเกษตรได้ ใช้เพียงเพื่อการอุปโภคและบริโภคเท่านั้น

๒) แม่น้ำน้อย เป็นลำน้ำธรรมชาติ รับน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเหนือเขื่อนเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี เข้าสู่จังหวัดอ่างทอง ที่ตำบลองค์รักษ์ อำเภอโพธิ์ทอง และอำเภอวิเศษชัยชาญ รวมระยะทางที่ไหลผ่านจังหวัดอ่างทอง ประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ถือเป็นแหล่งน้ำสำคัญเพื่อการเกษตรและการอุปโภค-บริโภค ในเขตอำเภอโพธิ์ทอง และอำเภอวิเศษชัยชาญ เนื่องจากสามารถควบคุมระดับน้ำให้อยู่ในระดับปริมาณที่สามารถส่งให้กับพื้นที่การเกษตรได้ โดยมีการควบคุมบริหารจัดการน้ำที่ประตูระบายน้ำ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาขามเฒ่า และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่

นอกจากนี้ ยังมีแหล่งน้ำ ประเภท หนอง คลอง สระ บึง มีอยู่กระจัด กระจายทั่วไป ดังนี้

- หนอง จำนวน ๗ แห่ง
- หนอง จำนวน ๗๖ แห่ง
- คลอง จำนวน ๖๒ แห่ง
- สระ จำนวน ๘๗ แห่ง
- บึง จำนวน ๒๘ แห่ง

๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ

จังหวัดอ่างทอง เป็นพื้นที่ ที่ใช้เพื่อการเกษตรมาตั้งแต่ดั้งเดิม ไม่มีพื้นที่เป็นป่าไม้สงวน สวนรุกชาติ อุทยาน วนอุทยานแต่อย่างใด

๑.๔.๑ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ ๑ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการ อำเภอ ห่างจาก ศาลากลาง จังหวัด (กม.)	จำนวน			
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล นคร/ เมือง/ ตำบล	อบต.
๑.อำเภอเมืองอ่างทอง	๑๐๒.๘๕๖	๑๑	๑	๑๔	๘๑	๓	๘
๒.อำเภอไชโย	๗๒.๓๒๖	๗	๙.๘	๙	๕๑	๒	๓
๓.อำเภอป่าโมก	๘๐.๘๕๔	๘	๑๓	๘	๔๗	๑	๖
๔.อำเภอโพธิ์ทอง	๒๑๙.๔๑๔	๒๓	๑๒	๑๕	๑๑๐	๕	๖
๕.อำเภอแสวงหา	๑๘๑.๓๔๑	๑๙	๒๕	๗	๖๑	๒	๖
๖.อำเภอวิเศษชัยชาญ	๒๒๔.๗๐๒	๒๓	๑๖	๑๕	๑๒๖	๗	๙
๗.อำเภอสามโก้	๘๖.๘๘๙	๙	๒๖	๕	๓๗	๑	๒
รวม	๙๖๘.๓๗๒	๑๐๐	-	๗๓	๕๑๓	๒๑	๔๓

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอ่างทอง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๒)

๑.๔.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๒ จำนวนประชากรของจังหวัดอ่างทอง

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)
๑.อำเภอเมืองอ่างทอง	๒๐,๘๕๖	๒๓,๐๗๑	๔๓,๘๘๗
๒.อำเภอไชโย	๓,๔๒๐	๓,๗๐๕	๗,๑๒๕
๓.อำเภอป่าโมก	๙,๑๑๘	๙,๙๔๒	๑๙,๐๖๐
๔.อำเภอโพธิ์ทอง	๒๑,๐๙๖	๒๓,๑๑๓	๔๔,๒๐๙
๕.อำเภอแสวงหา	๑๕,๒๓๓	๑๕,๙๕๑	๓๑,๑๘๔
๖.อำเภอวิเศษชัยชาญ	๒๔,๖๒๙	๒๖,๕๕๙	๕๑,๑๘๘
๗.อำเภอสามโก้	๔,๐๙๘	๔,๓๗๗	๘,๔๗๕
รวม	๙๘,๔๔๐	๑๐๖,๗๑๘	๒๐๕,๑๕๘

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอ่างทอง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๒)

๑.๕ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

๑.๕.๑ ด้านศาสนา

ตารางที่ ๑ จำนวนวัด พระภิกษุและสามเณร

อำเภอ	ปี ๒๕๖๓		
	วัด (แห่ง)	พระภิกษุ (รูป)	สามเณร (รูป)
อำเภอเมืองอ่างทอง	๔๐	๓๑๕	๔๖
อำเภอวิเศษชัยชาญ	๕๓	๓๖๙	๓๐
อำเภอโพธิ์ทอง	๔๕	๓๑๗	๔๒
อำเภอป่าโมก	๒๒	๒๐๓	๔๕
อำเภอไชโย	๒๖	๑๖๓	๓๕
อำเภอแสวงหา	๒๒	๑๘๑	๖
อำเภอสามโก้	๑๑	๗๗	๔๒
รวม	๒๑๙	๑,๖๒๕	๒๔๖

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอ่างทอง ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓

๑.๖ ข้อมูลด้านสาธารณสุข

จังหวัดอ่างทอง มีสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ คือ โรงพยาบาลทั่วไปขนาด ๓๒๖ เตียง จำนวน ๑ แห่ง โรงพยาบาลชุมชน ๖ แห่ง โดยแบ่งเป็นโรงพยาบาล ๙๐ เตียง ๑ แห่ง ๖๐ เตียง ๒ แห่ง และ ๓๐ เตียง ๑ แห่ง รวมจำนวนเตียงทั้งสิ้น ๖๐๔ เตียง และมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน ๗๖ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐและจำนวนเตียง

โรงพยาบาล	จำนวนเตียง	จำนวน รพ.สต.		
		ทั่วไป	ขนาดใหญ่	รวม
รพ.อ่างทอง	๓๒๔	๑๑	๒	๑๓
รพ.วิเศษชัยชาญ	๙๐	๑๓	๒	๑๕
รพ.โพธิ์ทอง	๖๐	๑๕	๒	๑๗
รพ.ป่าโมก	๖๐	๙	๑	๑๐
รพ.แสวงหา	๓๐	๕	๒	๗
รพ.ไชโย	๓๐	๙	๐	๙
รพ.สามโก้	๓๐	๔	๑	๕
รพ.ไชโย	๓๐	๙	๐	๙
รพ.สามโก้	๓๐	๔	๑	๕
รวม	๖๒๔	๖๖	๑๐	๗๖

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง

ตารางที่ ๒ จำนวนแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล และพยาบาลเทคนิค รายอำเภอ

อำเภอ	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล	พยาบาล เทคนิค	รวม
๑. เมืองอ่างทอง	๔๙	๑๐	๒๓	๓๔๕	๗	๔๓๔
๒. ไชโย	๓	๒	๓	๓๙	-	๔๗
๓. ป่าโมก	๖	๔	๕	๖๐	-	๗๕
๔. โพธิ์ทอง	๗	๕	๖	๗๙	-	๙๗
๕. แสวงหา	๗	๓	๔	๔๘	-	๖๒
๖. วิเศษชัยชาญ	๑๐	๖	๖	๙๘	-	๑๒๐
๗. สามโก้	๔	๒	๓	๓๙	-	๔๘
รวม	๘๖	๓๒	๕๐	๗๐๘	๗	๘๘๓

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง , ๒๕๖๑

๑.๗ ด้านการศึกษา

ตารางที่ ๑ จำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียน จำแนกตามสังกัด

สังกัด	จำนวน		
	สถานศึกษา (แห่ง)	ครู (คน)	นักเรียน (คน)
๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑๙๔	๑,๙๒๙	๓๒,๔๒๓
๒. สำนักบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	๑๕๗	๒๔๑	๔,๒๑๒
๓. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๙	๒๕๐	๓,๗๑๕
๔. สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา	๓	๑๕๖	๓,๔๑๕
๕. อื่นๆ	๔	๑๓๒	๙๐๘
รวม	๓๖๗	๒,๕๕๘	๔๑,๒๕๘

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง , สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕ (สิงห์บุรี) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ รวมกรมศาสนา วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง และโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครุฑเรือเกษตรกรรมและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ ๑ จำนวนครุฑเรือเกษตรกรรมและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดอ่างทอง

อำเภอ	จำนวนครุฑเรือ*	จำนวนครุฑเรือเกษตรกรรม**	ร้อยละจำนวนครุฑเรือเกษตร/ครุฑเรือทั้งหมด
๑. เมืองอ่างทอง	๕๖,๓๑๔	๓,๖๓๗	๖.๔๖
๒. ไชโย	๒๒,๖๔๖	๑,๙๗๐	๘.๗๐
๓. ป่าโมก	๒๘,๐๙๗	๒,๐๒๙	๗.๒๒
๔. โพธิ์ทอง	๕๓,๒๒๗	๖,๓๑๕	๑๑.๘๖
๕. แสวงหา	๓๔,๔๙๕	๓,๙๓๖	๑๑.๔๑
๖. วิเศษชัยชาญ	๖๕,๖๙๓	๕,๙๓๕	๙.๐๓
๗. สามโก้	๑๙,๑๘๘	๒,๖๑๘	๑๓.๖๔
รวม	๒๗๙,๖๖๐	๒๖,๔๔๐	๙.๔๕

*ข้อมูลพื้นฐาน ปี ๒๕๖๓ **ข้อมูลจำนวนครุฑเรือที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรรม ณ วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง

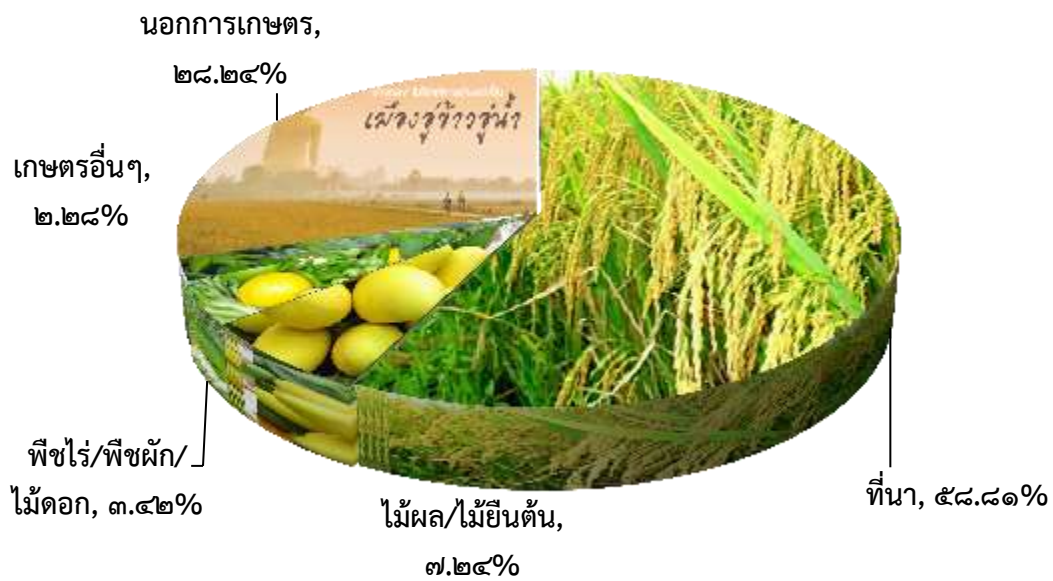
๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

จังหวัดอ่างทอง มีพื้นที่ทั้งหมด ๖๐๔,๔๕๑ ไร่ มีพื้นที่การเกษตร ๔๓๓,๗๒๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๗๖ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยจำแนกดังนี้

ตารางที่ ๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดอ่างทอง

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร								รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
		ที่นา		ไม้ผล/ไม้ยืนต้น		พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก		เกษตรอื่นๆ			
		จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่ทั้งหมด
เมือง	๖๕,๓๒๓	๓๒,๑๑๕	๖๘.๓๓	๑๐,๙๑๒	๒๓.๒๒	๒,๕๘๖	๕.๕๐	๑,๓๘๗	๒.๙๕	๔๗,๐๐๐	๗๑.๙๕
ไชโย	๔๕,๒๐๔	๑๙,๘๘๒	๗๖.๙๓	๔,๒๗๘	๑๖.๕๕	๑๑๐๑	๔.๒๖	๕๘๔	๒.๒๖	๒๕,๘๔๕	๕๗.๑๗
ป่าโมก	๕๐,๑๖๒	๙,๙๙๗	๖๘.๒๙	๓,๖๖๕	๒๕.๐๓	๕๕๐	๓.๗๖	๔๒๘	๒.๙๒	๑๔,๖๔๐	๒๙.๑๙
โพธิ์ทอง	๑๓๗,๑๓๔	๘๓,๙๘๕	๘๒.๔๒	๘,๖๘๖	๘.๕๒	๕,๓๐๘	๕.๒๑	๓,๙๑๕	๓.๘๔	๑๐๑,๘๙๔	๗๔.๓๐
แสวงหา	๑๐๒,๗๓๔	๖๘,๖๑๗	๘๕.๔๘	๒,๘๒๑	๓.๕๑	๗,๖๗๓	๙.๕๖	๑,๑๕๘	๑.๔๔	๘๐,๒๖๙	๗๘.๑๓
วิเศษชัยชาญ	๑๔๗,๙๑๙	๑๐๐,๑๖๐	๘๖.๒๖	๗,๘๐๔	๖.๗๒	๒,๑๖๕	๑.๘๖	๕,๙๘๑	๕.๑๕	๑๑๖,๑๑๐	๗๘.๕๐
สามโก้	๕๕,๙๗๕	๔๐,๗๓๓	๘๔.๙๒	๕,๕๘๘	๑๑.๖๕	๑๓๑๘	๒.๗๕	๓๓๐	๐.๖๙	๔๗,๙๖๙	๘๕.๗๐
รวม	๖๐๔,๔๕๑	๓๕๕,๔๘๙	๘๑.๙๖	๔๓,๗๕๔	๑๐.๐๙	๒๐,๗๐๑	๔.๗๗	๑๓,๗๘๓	๓.๑๘	๔๓๓,๗๒๗	๗๑.๗๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง มีนาคม ๒๕๖๓

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๓

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญของจังหวัดอ่างทอง คือ แหล่งน้ำชลประทานซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้งการเกษตรในพื้นที่จังหวัดอ่างทองจำนวน ๕๐๐,๐๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๒ ของพื้นที่ทั้งหมดมีโครงการชลประทานที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่จังหวัดอ่างทอง จำนวน ๕ โครงการ ได้แก่

๑. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษายางมณี มีพื้นที่ชลประทาน ๑๔๑,๔๖๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒ ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่รับผิดชอบโครงการฯ ตั้งแต่ตอนกลางของจังหวัดฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา ครอบคลุมพื้นที่ด้านเหนือถึงด้านใต้ในเขตอำเภอไชโย อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ อำเภอป่าโมก และอำเภอเมืองอ่างทอง ซึ่งโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษายางมณี มีคลองชลประทานที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ คลองส่งน้ำ ๑ ขวา ยางมณี, คลองส่งน้ำ ๓ ซ้าย, คลองระบายใหญ่ แม่น้ำน้อย ๕

๒. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชันสูตร เป็นโครงการชลประทานที่ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด มีพื้นที่ชลประทาน ๒๒๔,๔๑๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑ ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่รับผิดชอบโครงการฯ จะอยู่ในเขตจัดรูปที่ดินประเภท ๑, ๒ และแบบประชาอาสา ครอบคลุมพื้นที่ตอนกลางไปทางด้านตะวันตกของจังหวัดยาวตลอดแนวเหนือใต้บริเวณอำเภอวิเศษชัยชาญ อำเภอสามโก้ อำเภอโพธิ์ทอง และอำเภอแสวงหา เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้ได้ผ่านการจัดรูปที่ดินดีแล้ว การส่งน้ำชลประทานสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเขตพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังที่สำคัญของจังหวัดซึ่ง โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชันสูตร มีคลองชลประทานที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ คลองส่งน้ำ ๑ ขวา ชันสูตร, คลองระบายใหญ่ สุพรรณ ๓

๓. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานชลประทาน ที่ ๑๐ มีพื้นที่ชลประทาน ๕๑,๘๐๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔ ของพื้นที่จังหวัดอ่างทอง พื้นที่รับผิดชอบของโครงการฯ อยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัด เริ่มตั้งแต่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยาจนสุดเขตจังหวัดอ่างทองตามแนวเหนือใต้ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองอ่างทอง อำเภอไชโย และอำเภอป่าโมก ซึ่งโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช มีคลองชลประทานที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ คลองส่งน้ำชัยนาท-อยุธยา, คลองส่งน้ำ ๑ ขวา มหาราช, คลองส่งน้ำ ๒ ขวา มหาราช และคลองระบาย ๑ ขวา มหาราช ๓

๔. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่ มีพื้นที่ชลประทาน ๑,๒๓๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒ ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่รับผิดชอบโครงการฯ อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดด้านอำเภอป่าโมก ซึ่งโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่ มีคลองชลประทานที่สำคัญในพื้นที่ได้แก่ คลองบางปลากด, คลองส่งน้ำ ๑ ซ้าย และคลองระบายใหญ่ แม่น้ำน้อย ๘

๕. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก มีพื้นที่ชลประทานน้อยที่สุด ๖,๒๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๓ ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่รับผิดชอบของโครงการฯ อยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดด้านอำเภอสสามโก้ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก มีคลองชลประทานที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ คลองระบายใหญ่ สุพรรณ ๓

๔. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่ มีพื้นที่ชลประทาน ๑๐,๕๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๓ ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่รับผิดชอบโครงการฯ อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดด้านอำเภอป่าโมก ซึ่งโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่ มีคลองชลประทานที่สำคัญในพื้นที่ได้แก่ คลองบางปลากด, คลองส่งน้ำ ๑ ซ้าย และคลองระบายใหญ่ แม่น้ำน้อย ๘

๕. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก มีพื้นที่ชลประทานน้อยที่สุด ๖,๒๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๓ ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่รับผิดชอบของโครงการฯ อยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดด้านอำเภอสสามโก้ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก มีคลองชลประทานที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ คลองระบายใหญ่ สุพรรณ ๓

ที่มา : โครงการชลประทานอ่างทอง ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ - ปี ๒๕๖๑/๖๒

ตารางที่ ๓ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ - ปี ๒๕๖๑/๖๒

ที่	ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร เพาะปลูก (ราย)	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เสียหาย (ไร่)	เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (กก.)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม)	ราคา เกษตรกรขาย ได้เฉลี่ย (บาท/ กิโลกรัม)
๑	ข้าวนาปี	๑๑,๓๙๐	๒๖๕,๓๕๘.๗๕	๒,๖๖๑.๗๕	๒๖๒,๖๙๗.๐๐	๒๐๑,๗๕๖,๐๔๒.๐๖	๗๖๗.๙๘	๖.๗๒
๒	ข้าวนาปรัง	๑๗,๖๘๑	๒๒๒,๓๗๒.๐๐	๐.๐๐	๒๒๒,๓๗๒.๐๐	๑๖๔,๐๑๐,๔๖๘.๖๐	๗๓๗.๕๕	๖.๔๖
๓	อ้อยโรงงาน	๑,๓๘๐	๑๕,๖๔๙.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๑,๗๐๙.๐๐	๑๕๕,๕๐๓,๖๐๐	๑๓,๒๘๐.๖๙	๑.๑๐
๔	มะม่วง	๕,๓๒๒	๑๒,๑๖๓.๐๐	๓๑.๐๐	๔,๔๒๑.๐๐	๖,๐๑๑,๒๒๓	๑,๓๕๙.๗๐	๒๓.๗๙
๕	กล้วยน้ำว้า	๔๘๘๘	๙,๖๓๙.๐๐	๑๔๑.๒๕	๔,๒๕๖.๐๐	๘,๓๙๕,๘๐๓	๑,๙๗๒.๗๐	๑๒.๗๐
๖	ถั่วเขียวผิวมัน	๔๔๗	๑,๙๑๒.๐๐	๒๕๐.๐๐	๑,๖๖๒.๐๐	๓๑๘,๑๒๐	๑๙๑.๔๑	๑๓.๖๒
๗	ข้าว	๕๑๙	๑,๘๖๙.๐๐	๕.๐๐	๑,๘๖๔.๐๐	๖,๗๘๑,๙๑๙	๓,๖๓๘.๓๗	๒๐.๐๖
๘	มะนาว	๖๕๔	๑,๑๔๑.๐๐	๐.๐๐	๖๔๖.๐๐	๑,๑๑๖,๔๓๖	๑,๗๒๘.๒๓	๓๔.๘๔
๙	แตงกวา	๑๖๔	๙๐๖.๕๐	๔.๐๐	๙๐๒.๕๐	๒,๗๓๔,๗๔๘	๓,๐๓๐.๑๙	๑๔.๐๙
๑๐	มะพร้าว	๗๕๙	๗๓๔.๐๐	๑๐.๐๐	๒๓๔.๐๐	๕๓๘,๕๖๑	๒,๓๐๑.๕๔	๑๗.๙๖
๑๑	ชะอม	๔๗๐	๗๒๑.๒๕	๐.๐๐	๗๒๑.๒๕	๒๒๙,๓๐๗	๓๑๗.๙๓	๓๕.๑๓
๑๒	ไผ่	๓๙๔	๕๗๐.๐๐	๐.๐๐	๒๕๗.๐๐	๑๖๓,๙๙๖	๖๓๘.๑๒	๑๙.๒๒
๑๓	บวบ	๒๙๒	๕๑๔.๐๐	๐.๐๐	๕๑๔.๐๐	๑,๐๓๙,๙๕๗	๒,๐๒๓.๒๖	๒๐.๐๙
๑๔	ข้าวโพดรับประทาน ฝักสด	๑๓๒	๔๖๐.๗๕	๕.๐๐	๔๕๕.๗๕	๔๔๐,๗๒๐.๐๐	๙๖๗.๐๒	๑๗.๙๐
๑๕	ถั่วฝักยาว	๒๕๗	๔๑๘.๐๐	๖.๐๐	๔๑๒.๐๐	๔๙๖,๘๓๕.๐๐	๑,๒๐๕.๙๑	๓๓.๓๑
๑๖	มะเขือเปราะ	๒๘๘	๓๙๒.๕๐	๐.๐๐	๓๙๒.๕๐	๙๖๗,๘๒๓.๐๐	๒,๔๖๕.๗๙	๑๕.๓๔
๑๗	มะกรูด	๔๖๕	๓๙๑.๗๕	๐.๐๐	๙๙.๐๐	๒๐๖,๓๖๐.๐๐	๒,๐๘๔.๔๔	๒๐.๗๑
๑๘	กล้วยหอม	๓๖๗	๓๘๖.๗๕	๕.๐๐	๑๒.๐๐	๑๗,๗๕๐.๐๐	๑,๔๗๙.๑๗	๓๘.๘๐
๑๙	ตะไคร้	๒๖๑	๓๖๙.๒๕	๐.๐๐	๑๓๑.๐๐	๓๐,๒๗๗.๐๐	๒๓๑.๑๒	๑๖.๙๓
๒๐	ถั่วอื่นๆ	๗๑	๓๕๒.๕๐	๐.๐๐	๓๕๒.๕๐	๕๐,๕๔๐.๕๐	๑๔๓.๓๘	๓๐.๐๑
๒๑	กระเจี๊ยบเขียว	๓๘	๒๘๘.๐๐	๕๕.๐๐	๒๓๓.๐๐	๘๓,๑๕๘.๐๐	๓,๗๙๐.๓๘	๑๘.๓๔
๒๒	กะเพรา	๒๖๗	๒๔๘.๐๐	๐.๐๐	๒๔๘.๐๐	๑๕๘,๘๒๘.๐๐	๖๔๐.๔๔	๑๔.๘๐
๒๓	ผักอื่นๆ	๑๘	๒๔๘.๐๐	๐.๐๐	๒๓๘.๐๐	๑๙๗,๐๐๐.๐๐	๘๒๗.๗๓	๘.๔๒
๒๔	คะน้า	๓๑	๒๒๕.๐๐	๐.๐๐	๑๙๓.๐๐	๕๒๑,๕๑๑	๒,๗๐๒.๑๓	๑๗.๙๑
๒๕	บัวสาย	๒๐	๒๑๑.๐๐	๐.๐๐	๑๗๖.๐๐	๗๕,๖๐๐	๔๒๙.๕๕	๘.๘๕
๒๖	มันเทศ	๓๕	๑๖๔.๐๐	๒๔.๐๐	๕๒.๐๐	๒๑๒,๐๐๐	๔,๐๗๖.๙๒	๑๖.๑๘
๒๗	ฝรั่ง	๑๔๓	๑๖๒.๐๐	๔.๐๐	๑๐๔.๐๐	๑๘๗,๗๒๐	๑,๘๐๕.๐๐	๒๖.๐๓
๒๘	พริกชี้หูเม็ดเล็ก (ชี้หูสวน)	๑๒๕	๑๕๘.๗๕	๐.๐๐	๑๕๘.๗๕	๑๙๖,๐๓๖	๑,๒๓๔.๘๗	๔๔.๕๘
๒๙	ฟัก / แฝง	๑๒๑	๑๕๕.๒๕	๐.๐๐	๑๕๕.๒๕	๗๙,๒๗๐	๕๑๐.๖๐	๘.๙๑
๓๐	กล้วยไข่	๑๒๓	๑๕๕.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	-	-	-

ตารางที่ ๔ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๐/๖๑

ลำดับ	ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร เพาะปลูก (ราย)	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เสียหาย(ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยว ได้ (กก.)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม)	ราคา เกษตรกรขาย ได้เฉลี่ย (บาท/ กิโลกรัม)
๑	ข้าวนาปี	๑๑,๓๘๗	๓๕๘,๑๑๗	๑,๐๐๑.๐๐	๓๕๗,๑๑๖.๐๐	๒๘๕,๖๔๖,๓๗๔.๙๒	๗๙๙.๘๗	๗.๓๒
๒	ข้าวนาปรัง	๑๐,๙๒๔	๓๐๓,๑๐๘	-	๓๐๓,๑๐๘.๐๐	๒๓๖,๐๓๓,๒๓๐.๖๘	๗๗๘.๗๑	๗.๒๕
๓	อ้อย โรงงาน	๗๐๕	๑๖,๑๙๐	๔.๐๐	๑๖,๑๘๖.๐๐	๒๒๑,๖๗๔,๐๐๐.๐๐	๑๖,๗๗๐.๖ ๒	๑.๗๑
๔	มะม่วง	๑๐,๖๗๔	๑๔,๖๙๖.๕๐	๕๔๐.๐๐	๖,๗๑๓.๐๐	๙,๔๔๕,๙๖๙.๐๐	๑,๔๐๗.๑๒	๑๙.๒๖
๕	กล้วย น้ำว้า	๙,๘๘๓	๑๒,๖๘๗	๗๔๗.๐๐	๖,๐๓๐.๐๐	๗,๓๖๗,๔๑๓.๐๐	๑,๒๒๑.๗๙	๑๑.๓๒
๖	ข่า	๑,๐๐๖	๒,๔๒๐	๓.๐๐	๒,๔๑๗.๐๐	๑๐,๕๕๔,๙๘๐.๐๐	๔,๓๖๖.๙๘	๑๙.๑๕
๗	ถั่วเขียว ผิวมัน	๒๐๖	๒,๒๖๕	-	๒,๒๖๕.๐๐	๑๓๙,๕๐๐.๐๐	๖๑.๕๙	๑๘.๘๕
๘	มะนาว	๑,๓๑๔	๑,๑๖๓	๙๕.๐๐	๗๔๙.๕๐	๑,๖๒๑,๔๒๔.๐๐	๒,๑๖๓.๓๔	๑๗.๓๖
๙	ถั่วเขียว ผิวดำ	๑๑๖	๑,๐๔๗	-	๑,๐๔๗.๐๐	๓๑,๔๑๐.๐๐	๓๐.๐๐	๑๘.๐๐
๑๐	มะพร้าว	๑,๕๓๑	๙๗๙.๕๐	๙๙.๐๐	๓๒๖.๐๐	๙๙๕,๐๓๘.๐๐	๓,๐๕๒.๒๖	๑๕.๐๑
๑๑	ตะไคร้	๔๙๙	๘๒๘.๒๕	๒๕.๐๐	๕๘๒.๐๐	๖๗๖,๕๖๓.๐๐	๑,๑๖๒.๔๘	๘.๑๕
๑๒	ชะอม	๙๘๖	๗๙๓.๗๕	๑๒๔.๐๐	๖๖๙.๗๕	๒๗๗,๒๑๗.๐๐	๔๑๓.๙๑	๓๐.๑๖
๑๓	กล้วยหอม	๖๔๕	๖๒๘.๗๕	๑๐๔.๐๐	๘๔.๐๐	๘๔,๐๕๕.๐๐	๑,๐๐๐.๖๕	๒๑.๓๕
๑๔	แตงกวา	๑๙๖	๖๒๕	-	๖๒๕.๐๐	๑,๖๔๖,๗๒๐.๐๐	๒,๖๓๔.๗๕	๑๓.๑๐
๑๕	ไผ่	๗๖๔	๕๖๓	-	๒๐๔.๐๐	๕๗๗,๒๓๒.๐๐	๒,๘๒๙.๕๗	๑๙.๓๐
๑๖	ผักอื่นๆ	๕๘	๔๘๐	-	๔๔๐.๐๐	๓๓๒,๕๐๐.๐๐	๗๕๕.๖๘	๘.๙๔
๑๗	มะพร้าว	๔๙๑	๔๓๒	๒๑.๐๐	๔๑๑.๐๐	๘๕๒,๗๐๕.๐๐	๒,๐๗๔.๗๑	๑๓.๓๔
๑๘	กะเพรา	๔๓๙	๔๒๒.๕๐	๑๙.๕๐	๔๐๓.๐๐	๑๓๒,๒๕๖.๐๐	๓๒๘.๑๘	๑๙.๑๙
๑๙	ข้าวโพด รับประทาน ฝักสด	๗๗	๔๐๔.๐๐	-	๓๑๒.๐๐	๓๕๙,๔๗๑.๐๐	๑,๑๕๒.๑๕	๑๖.๔๐
๒๐	ถั่วฝักยาว	๒๔๖	๔๐๒.๐๐	๒.๐๐	๔๐๐.๐๐	๔๓๘,๓๘๘.๐๐	๑,๐๙๕.๙๗	๒๔.๓๙
๒๑	คะน้า	๕๐	๔๐๐.๐๐	-	๓๔๓.๐๐	๗๔๖,๑๕๐.๐๐	๒,๑๗๕.๓๖	๑๒.๗๘
๒๒	มะกรูด	๙๒๓	๓๘๕.๗๕	๕๔.๐๐	๑๖๗.๐๐	๒๔๑,๙๓๕.๐๐	๑,๔๔๘.๗๑	๒๑.๕๕
๒๓	กระเจี๊ยบ เขียว	๗๘	๓๗๒.๐๐	๓๐.๐๐	๓๔๒.๐๐	๑,๔๓๙,๖๓๕.๐๐	๔,๒๐๙.๔๖	๑๖.๓๘
๒๔	บวบ	๒๓๕	๓๒๗.๐๐	-	๓๑๔.๐๐	๒๔๔,๐๖๐.๐๐	๗๗๗.๒๖	๑๗.๔๘
๒๕	กล้วยไข่	๒๐๖	๒๕๐.๐๐	๒๐๐.๐๐	๑๓.๐๐	๒,๕๘๕.๐๐	๑๙๘.๘๕	๒๐.๓๖

ลำดับ	ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร เพาะปลูก (ราย)	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เสียหาย(ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยว ได้ (กก.)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม)	ราคา เกษตรกรขาย ได้เฉลี่ย (บาท/ กิโลกรัม)
๒๖	ฝรั่ง	๒๔๕	๒๑๕.๐๐	๔.๐๐	๑๑๕.๐๐	๒๘๕,๐๙๖.๐๐	๒,๔๗๙.๑๐	๑๙.๗๘
๒๗	มะปราง หวาน	๒๕๔.๐	๑๙๔.๕๐	-	๗.๐๐	๕,๕๐๐.๐๐	๗๘๕.๗๑	๓๕.๐๐
๒๘	พริกชี้หมูเม็ดเล็ก (ชี้หนูสวน)	๑๘๓.๐	๑๕๐.๕๐	-	๑๕๐.๕๐	๓๖๑,๓๘๘.๐๐	๒,๔๐๑.๒๕	๓๗.๖๖
๒๙	ผักบุ้งจีน	๗๓.๐	๑๔๒.๐๐	-	๑๑๓.๐๐	๗๕,๑๖๐.๐๐	๖๖๕.๑๓	๑๑.๐๗
๓๐	มันเทศ	๕๐.๐	๑๓๘.๐๐	-	๘๕.๐๐	๓๙๕,๐๐๐.๐๐	๔,๖๔๗.๐๖	๑๔.๒๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๓

ตารางที่ ๕ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒

ลำดับ	ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร เพาะปลูก (ราย)	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เสียหาย (ไร่)	เนื้อที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บ เกี่ยวได้ (กก.)	ผลผลิต เฉลี่ย (กิโลกรัม)	ราคา เกษตรกร ขายได้ เฉลี่ย (บาท/ กิโลกรัม)
๑	ข้าวนาปี	๑๑,๒	๒๘๖,๙๗๘.๐	-	๒๘๖,๙๗๘.๐	๒๒๐,๖๑๑,๔๖๗.๗๒	๗๖๘.๗๔	๗.๒๕
๒	ข้าวนาปรัง	๗,๒๓	๒๓๐,๙๘๘.๐	-	๒๓๐,๙๘๘.๐	๑๗๘,๒๒๑,๑๐๑.๒๘	๗๗๑.๕๖	๗.๔๑
๓	อ้อยโรงงาน	๖๘๖	๑๔,๓๖๑.๐๐	-	๖,๖๕๖.๐๐	๖๙,๖๙๒,๐๐๐.๐๐	๑๐,๔๗๐.๕	๐.๗๕
๔	มะม่วง	๕,๖๓	๑๒,๖๘๒.๐๐	-	๘,๔๔๙.๐๐	๑๒,๔๙๔,๕๘๘.๐๐	๑,๔๗๘.๘๒	๑๖.๔๑
๕	กล้วยน้ำว้า	๕,๐๕	๑๑,๙๑๘.๐๐	๔๗.๐๐	๖,๗๖๘.๐๐	๑๑,๕๗๒,๔๘๕.๐๐	๑,๗๐๙.๘๘	๙.๕๘
๖	เช่า	๕๘๓	๑,๒๘๔.๐๐	-	๑,๐๐๑.๐๐	๑,๕๖๑,๑๗๐.๐๐	๑,๕๕๙.๖๑	๑๘.๐๙
๗	มะนาว	๗๒๕	๑,๑๓๖.๕๐	-	๗๖๘.๕๐	๑,๒๕๖,๔๒๐.๐๐	๑,๖๓๔.๙๐	๒๘.๘๔
๘	มะพร้าว	๗๓๙	๘๘๐.๐๐	-	๔๗๕.๐๐	๑,๗๐๓,๐๒๐.๐๐	๓,๕๘๕.๓๑	๑๔.๘๓
๙	ชะอม	๕๘๑	๗๘๙.๕๐	-	๗๘๙.๕๐	๗๑๐,๓๒๖.๐๐	๘๙๙.๗๒	๒๖.๕๖
๑๐	กล้วยหอม	๔๓๑	๗๘๐.๕๐	๑๗.๐๐	๒๒๔.๐๐	๓๗๒,๐๘๒.๐๐	๑,๖๖๑.๐๘	๑๗.๘๙
๑๑	ตะไคร้	๓๑๙	๖๔๔.๒๕	-	๔๔๓.๕๐	๔๗๒,๙๑๓.๐๐	๑,๐๖๖.๓๒	๑๒.๑๗
๑๒	ไผ่	๓๗๒	๕๔๘.๐๐	-	๓๓๙.๐๐	๓๔๓,๔๐๒.๐๐	๑,๐๑๒.๙๙	๑๓.๙๑
๑๓	แตงกวา	๙๖	๕๔๓.๐๐	-	๕๔๓.๐๐	๑,๑๕๒,๗๓๐.๐๐	๒,๑๒๒.๘๙	๑๕.๓๓
๑๔	ผักอื่นๆ	๒๐	๕๒๐.๐๐	-	๕๒๐.๐๐	๒๐๔,๐๐๐.๐๐	๓๙๒.๓๑	๑๗.๓๕
๑๕	พริกชี้หมูเม็ดเล็ก (ชี้หนูสวน)	๑๑๔	๕๑๒.๐๐	-	๕๑๒.๐๐	๓๓๘,๘๘๐.๐๐	๖๖๑.๘๘	๓๘.๐๙
๑๖	มะกรูด	๕๒๘	๔๗๐.๐๐	๖.๐๐	๒๕๒.๐๐	๓๙๕,๗๓๓.๐๐	๑,๕๗๐.๓๗	๑๖.๓๖
๑๗	ถั่วฝักยาว	๑๒๗	๔๐๘.๐๐	๒.๐๐	๔๐๖.๐๐	๕๑๔,๑๑๑.๐๐	๑,๒๖๖.๒๘	๒๗.๔๙

ลำดับ	ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร เพาะปลูก (ราย)	เนื้อที่ ปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เสียหาย (ไร่)	เนื้อที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บ เกี่ยวได้ (กก.)	ผลผลิต เฉลี่ย (กิโลกรัม)	ราคา เกษตรกร ขายได้ เฉลี่ย (บาท/ กิโลกรัม)
๑๘	คะน้า	๒๑	๓๗๔.๐๐	-	๓๔๙.๐๐	๑,๐๒๑,๕๐๐.๐๐	๒,๙๒๖.๙๓	๑๓.๕๔
๑๙	ข้าวโพด รับประทานฝักสด	๓๙	๓๑๘.๐๐	-	๒๘๔.๐๐	๓๓๒,๒๔๐.๐๐	๑,๑๖๙.๘๖	๑๑.๗๙
๒๐	มะเขือ เปราะ	๒๒๑	๓๐๘.๐๐	-	๓๐๘.๐๐	๖๙๘,๒๘๕.๐๐	๒,๒๖๗.๑๖	๑๑.๖๒
๒๑	กะเพรา	๒๖๕	๒๗๑.๐๐	-	๒๗๑.๐๐	๒๔๖,๔๔๐.๐๐	๙๐๙.๓๗	๒๓.๒๔
๒๒	บวบ	๗๑	๒๖๗.๐๐	-	๒๖๗.๐๐	๓๕๕,๕๗๐.๐๐	๑,๓๓๑.๗๒	๑๗.๒๑
๒๓	มันเทศ	๒๕	๒๒๓.๐๐	-	๒๒๓.๐๐	๔๙๐,๐๐๐.๐๐	๒,๑๙๗.๓๑	๒๙.๕๕
๒๔	ฝรั่ง	๑๓๗	๒๑๔.๐๐	-	๑๓๒.๐๐	๘๕๓,๙๓๓.๐๐	๖,๔๖๙.๑๙	๒๑.๗๕
๒๕	พริกชี้หูเม็ด ใหญ่	๑๘๕	๑๙๘.๐๐	-	๑๙๘.๐๐	๒๐๗,๐๐๕.๐๐	๑,๐๔๕.๔๘	๕๓.๒๖
๒๖	กระเจียบเขียว	๓๗	๑๕๒.๐๐	-	๑๕๒.๐๐	๕๙๖,๗๐๐.๐๐	๓,๙๒๕.๖๖	๑๖.๑๒
๒๗	มะปราง หวาน	๑๒๗	๑๔๘.๐๐	-	๑๐.๐๐	๔,๐๐๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๑๕.๐๐
๒๘	ยูคาลิปตัส	๙	๑๑๙.๐๐	-	-	-	-	-
๒๙	แค	๑๖๕	๑๑๘.๐๐	-	๑๑๘.๐๐	๒๐๗,๗๕๐.๐๐	๑,๗๖๐.๕๙	๒๒.๑๐
๓๐	โหระพา	๑๖๑	๑๑๐.๐๐	-	๑๑๐.๐๐	๑๔๑,๒๑๐.๐๐	๑,๒๘๓.๗๓	๑๗.๑๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ : เป็นตัวเลขประมาณการจะมีความชัดเจนเมื่อได้สรุปผลเป็นข้อมูลเอกภาพแล้วเท่านั้น

ตารางที่ ๖ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๒/๖๓

ลำดับ	ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกรเพาะปลูก (ราย)	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เสียหาย (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (กก.)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม)	ราคาเกษตรกรขายได้เฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)
๑	ข้าวนาปี	๑๔,๕	๔๐๖,๘๕๕.๐	๐	๔๐๖,๘๕๕.๐	๓๐๘,๔๐๑,๕๙๐.๓	๗๖๖.๙	๗.๗๑
๒	ข้าวนาปรัง	๔,๕๘	๗๑,๖๒๐.๕๐	๐	๗๑,๕๐๐.๕๐	๕๓,๐๖๙,๘๘๒.๕๗	๗๔๒.๒๓	๗.๕๗
๓	อ้อยโรงงาน	๖๖๒	๙,๙๐๔.๕๐	๐	๙,๐๓๗.๕๐	๑๔๐,๖๓๒,๔๐๐.๐	๑๕,๕๖๐.๙	๑.๑๙
๔	หญ้าเลี้ยง	๔๒	๒๐๗.๗๕	๐	๒๕๙.๗๕	๑๐๗,๑๕๐.๐๐	๔๑๒.๕๑	๘.๕๓
๕	กระเจี๊ยบ	๑๓๙	๓๗๒.๕	๐	๑,๗๔๖.๗๕	๑,๔๘๘,๘๘๒.๐๐	๘๕๒.๓๘	๑๗.๙๒
๖	กะเพรา	๖๒๙	๓๗๘.๕	๒.๕	๒,๒๕๐.๐๐	๓๙๘,๖๑๕.๐๐	๑๗๗.๑๖	๒๔.๙๘
๗	ข่า	๖๖๗	๒,๓๗๕.๗๕	๙	๑,๕๓๗.๗๕	๑,๙๙๙,๘๕๕.๐๐	๑,๓๐๐.๕๐	๒๗.๐๒
๘	ชะอม	๗๗๖	๑,๓๕๗.๕๐	๓	๖,๖๘๕.๐๐	๑,๒๕๓,๓๒๐.๐๐	๑๘๗.๔๘	๒๖.๘
๙	ตะไคร้	๖๙๓	๑,๖๑๔.๐๐	๐	๑,๑๒๓.๕๐	๑,๓๒๖,๓๔๕.๐๐	๑,๑๘๐.๕๕	๘.๘๓
๑๐	แตงกวา	๑๑๗	๔๓๘.๕	๐	๔๐๙.๗๕	๓๒๗,๔๑๐.๐๐	๗๙๙.๐๕	๑๓.๕๔
๑๑	ถั่วฝักยาว	๒๓๐	๓๘๙	๓.๒๕	๖๘๘	๑๗๒,๔๐๕.๐๐	๒๕๐.๕๙	๒๔.๘๑
๑๒	บวบ	๑๕๔	๓๘๘.๒๕	๑.๒๕	๘๖๕	๓๓๑,๔๑๘.๐๐	๓๘๓.๑๔	๑๖.๙๘
๑๓	บัวสาย	๗๕	๑๙๘	๓.๒๕	๔๖๘.๕	๑๖,๗๔๐.๐๐	๓๕.๗๓	๒๐.๙๙
๑๔	พริกชี้ฟ้า	๒๘๕	๓๒๖.๗๕	๑๑.๒๕	๒,๐๗๕.๒๕	๒๗๐,๓๓๒.๕๐	๑๓๐.๒๗	๖๓.๓๘
๑๕	ฟัก / แฝง	๙๑	๑๔๑	๐	๑๗๗.๕	๔๙,๒๘๐.๐๐	๒๗๗.๖๓	๑๕.๑๒
๑๖	มะเขือ	๓๙๖	๔๙๙.๗๕	๑๐	๒,๐๖๖.๗๕	๕๘๘,๓๖๕.๐๐	๒๘๔.๖๘	๑๕.๔๙
๑๗	โหระพา	๒๙๒	๑๘๓.๕	๓	๙๗๘.๕	๒๑๙,๑๙๕.๐๐	๒๒๔.๐๑	๒๓.๙๒
๑๘	เห็ดนางฟ้า	๘๓	๗๒.๒๕	๐	๒๑๐.๗๕	๔๕,๐๔๗.๐๐	๒๑๓.๗๕	๕๔.๘๒
๑๙	ดอกขจร	๙๒	๑๖๓.๒๕	๓.๒๕	๒,๓๐๑.๗๕	๑๒๐,๓๐๐.๐๐	๕๒.๒๖	๖๕.๔๗
๒๐	เมล่อนญี่ปุ่น	๒๘	๑๒๔.๗๕	๐	๗๖.๒๕	๙๓,๘๐๐.๐๐	๑,๒๓๐.๑๖	๖๘.๓๘
๒๑	แค	๒๓๓	๑๖๓	๐	๑,๖๙๙.๕๐	๒๑๐,๘๖๐.๐๐	๑๒๔.๐๗	๒๙.๓
๒๒	โสน	๗๐	๖๗.๒๕	๐	๖๕๘	๖๑,๘๔๐.๐๐	๙๓.๙๘	๕๓.๔๙
๒๓	ดาวเรือง	๓๖	๘๕.๒๕	๐	๑๔๙.๒๕	๒๓,๙๘๐.๐๐	๑๖๐.๖๗	๕๒.๙๕
๒๔	เตย	๔๒	๗๓.๕	๐	๑๖๙.๕	๒๖,๑๖๐.๐๐	๑๕๔.๓๔	๒๐.๐๖
๒๕	กล้วยน้ำว้า	๖,๐๑	๑๕,๑๔๘.๕๐	๑๔	๘,๐๑๒.๐๐	๑๙,๑๕๖,๓๙๙.๐๐	๒,๓๙๐.๙๖	๑๐.๖๕
๒๖	กล้วยหอม	๕๗๗	๑,๑๖๕.๐๐	๔๙	๔๘๘	๖๑๔,๙๔๐.๐๕	๑,๒๖๐.๑๒	๒๕.๑
๒๗	ฝรั่ง	๒๕๒	๕๒๘.๕	๐	๓๓๑	๗๘๙,๙๔๔.๐๐	๒,๓๘๖.๕๔	๒๘.๘๔
๒๘	พุทรา	๗๙	๗๗๘.๒๕	๐	๔๒๖	๖๘๙,๒๐๐.๐๐	๑,๖๑๗.๘๔	๒๕.๘๑
๒๙	มะกรูด	๑,๐๑	๑,๑๐๑.๒๕	๐	๔๔๘.๗๕	๗๐๒,๗๖๐.๐๐	๑,๕๖๖.๐๔	๒๓.๕๒

ลำดับ	ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกรเพาะปลูก (ราย)	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เสียหาย (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (กก.)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม)	ราคาขายได้เฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)
๓๐	มะนาว	๑,๒๖	๑,๘๐๗.๐๐	๙.๕	๙๖๖	๙๖๓,๓๕๗.๐๐	๙๙๗.๒๖	๕๐.๕๙
๓๑	มะปราง	๑๑๓	๑๖๘	๐	๑๐	๑๓,๔๐๐.๐๐	๑,๓๔๐.๐๐	๑๘๐
๓๒	มะม่วง	๗,๖๐	๒๐,๘๒๙.๕๐	๖๗	๘,๙๖๙.๗๕	๑๑,๗๘๐,๓๕๙.๐๐	๑,๓๑๓.๓๔	๑๙.๙๖
๓๓	มะพร้าว	๙๙๘	๑,๓๑๙.๐๐	๒	๕๔๕.๗๕	๑,๓๙๘,๕๐๐.๐๐	๒,๕๖๒.๕๓	๑๖.๑๓
๓๔	ยูคาลิปตัส	๑๑	๒๐๒	๐	๑๗.๕	๑๖๒,๐๐๐.๐๐	๙,๒๕๗.๑๔	๑๑๒.๐๔
๓๕	ไม้	๓๔๐	๖๖๓.๗๕	๐	๒๒๑	๒๐๙,๒๑๐.๐๐	๙๔๖.๖๕	๒๑.๓๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

หมายเหตุ : เป็นตัวเลขประมาณการจะมีความชัดเจนเมื่อได้สรุปผลเป็นข้อมูลเอกภาพแล้วเท่านั้น

๒.๕ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดอ่างทอง ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

การเลี้ยงสัตว์นับเป็นสาขาภาคเกษตรที่สำคัญรองจากการปลูกพืช มีการเลี้ยงเพื่อการบริโภคเพื่อการใช้งาน และที่สำคัญคือในเชิงพาณิชย์ สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ไชนกกระทา ไช้ไก่ ไช้เป็ด ไก่เนื้อ สุกร และโคเนื้อ และจากข้อมูลด้านปศุสัตว์ย้อนหลัง ๓ ปี (ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒) การผลิตด้านปศุสัตว์มีแนวโน้มปริมาณและราคามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่น สุกร ไก่เนื้อ ไชนกกระทา สำหรับผลผลิตปศุสัตว์ด้านอื่นๆ เปลี่ยนแปลงเล็กน้อยตามภาวะราคาสินค้า

ตาราง ๗ เปรียบเทียบข้อมูลสินค้าเศรษฐกิจด้านปศุสัตว์ที่สำคัญ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

ชนิดปศุสัตว์	ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒	
	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)
โคเนื้อ (นน.)	๑๔,๖๑๘	๗๐.๑๗	๑๔,๘๕๓	๓๐.๖๔	๑๔,๔๗๓	๓๐.๘๕
สุกร (นน.)	๗๕,๖๔๗	๘๒๓.๐๔	๗๙,๒๙๖	๕๗๐.๙๓	๘๐,๕๓๙	๖๓๐.๙๓
ไก่เนื้อ (นน.)	๑,๑๙๓,๑๐๕	๕๗๒.๖๙	๑,๐๘๗,๑๔๒	๓๖๙.๖๒	๑,๑๖๔,๕๙๘	๔๐๒.๘๒
ไข่เป็ด (ฟอง)	๒๑๕,๕๗๑,๗๒๐	๗๙๗.๖๒	๑๔๐,๑๘๗,๐๐๐	๓๕๐.๔๖	๑,๑๕๔,๓๑๑	๑,๒๐๐.๓๗
ไข่ไก่ (ฟอง)	๑๒๑,๓๖๘,๒๔๐	๔๒๔.๗๙	๓๕๔,๗๙๔.๙๗๖	๑,๒๔๑.๗๘	๔,๒๙,๖๓๘	๓๒๐.๔๑
ไชนกกระทา	๖๒๕,๘๐๐,๐๐๐	๔๕๐.๕๓	๖๔๐,๔๔๔,๐๐๐	๓๐๗.๔๑	๒,๔๕๒,๔๐๓	๓๖๐.๑๙
แพะ (นน. ๓๐ กก./ตัว)	๒,๗๗๙	๑๐.๔๒	๙๓๒	๓.๔๙	๑,๐๑๕	๓.๘๘
รวมมูลค่าทางเศรษฐกิจ/ปี		๓,๑๔๙.๓๐		๑,๖๓๒.๕๕		๒,๙๔๙.๔๕

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอ่างทอง ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒

๒.๕.๑ ด้านการผลิตสินค้าประมงของจังหวัดอ่างทอง ปี ๒๕๖๒

จังหวัดอ่างทอง มีสภาพเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกร เป็นการเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริม และเลี้ยงเพื่อการพาณิชย์ โดยมีรูปแบบการเลี้ยง ได้แก่ เลี้ยงในบ่อ เลี้ยงในร่องสวน เลี้ยงในนาข้าว เลี้ยงในกระชัง และเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำจืดจากการเพาะเลี้ยง และสัตว์น้ำจืดที่ผลิตได้ในธรรมชาติ ในปี ๒๕๖๒ รวมทั้งสิ้น ๒๐,๒๔๑,๖๐๐ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า ๑,๑๓๔,๖๗๔,๒๐๐ บาท จำแนกเป็นปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำจืดที่ผลิตได้จากการเพาะเลี้ยง จำนวน ๑๙,๑๘๘,๒๐๐ กิโลกรัม มูลค่า ๑,๐๘๓,๐๖๗,๕๐๐ บาท และปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำจืดที่ผลิตได้ในธรรมชาติ จำนวน ๑,๐๕๓,๔๐๐ กิโลกรัม มูลค่า ๕๑,๖๐๖,๗๐๐ บาท

ตารางที่ ๘ ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำจืดที่ผลิตได้จากการเพาะเลี้ยงและธรรมชาติ ปี ๒๕๖๒

ชนิดสัตว์	สัตว์น้ำจืดที่ผลิตได้จากการเพาะเลี้ยง		สัตว์น้ำจืดที่ผลิตได้ในธรรมชาติ		รวม	
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
ปลาช่อน	๓,๓๗๐,๐๐๐	๓๐๓,๓๐๐,๐๐๐	๙๓,๕๐๐	๘,๔๑๕,๐๐๐	๓,๔๖๓,๕๐๐	๓๑๑,๗๑๕,๐๐๐
ปลาดุก	๓,๙๒๐,๐๐๐	๑๙๖,๐๐๐,๐๐๐	๔๗,๕๐๐	๒,๓๗๕,๐๐๐	๓,๙๖๗,๕๐๐	๑๙๘,๓๗๕,๐๐๐
ปลาหมอ	๓๕,๕๐๐	๒,๑๓๐,๐๐๐	๘๙,๕๐๐	๕,๓๗๐,๐๐๐	๑๒๕,๐๐๐	๗,๕๐๐,๐๐๐
ปลาตะเพียน	๓๕๐,๐๐๐	๑๐,๕๐๐,๐๐๐	๒๘๐,๐๐๐	๘,๔๐๐,๐๐๐	๖๓๐,๐๐๐	๑๘,๙๐๐,๐๐๐
ปลานิล	๙๘๕,๐๐๐	๔๙,๒๕๐,๐๐๐	๑๔๒,๐๐๐	๕,๖๘๐,๐๐๐	๑,๑๒๗,๐๐๐	๕๔,๙๓๐,๐๐๐
ปลาไน	๒๘,๙๐๐	๗๒๒,๕๐๐	๕,๕๕๐	๑๘๘,๗๐๐	๓๔,๔๕๐	๙๑๑,๒๐๐
ปลาสร้อย	๑๓๒,๐๐๐	๙,๒๔๐,๐๐๐	๓๐,๘๐๐	๑,๓๘๖,๐๐๐	๑๖๒,๘๐๐	๑๐,๖๒๖,๐๐๐
ปลาสร้อย/เทโพ	๓,๓๕๕,๐๐๐	๙๐,๕๘๕,๐๐๐	๑๘๓,๕๐๐	๗,๗๐๗,๐๐๐	๓,๕๓๘,๕๐๐	๙๘,๒๙๒,๐๐๐
ปลาไหล	-	-	๖,๘๕๐	๑,๓๗๐,๐๐๐	๖,๘๕๐	๑,๓๗๐,๐๐๐
ปลาเบญจพรรณ	๔๐๗,๐๐๐	๑๑,๓๙๖,๐๐๐	๑๓๕,๖๐๐	๓,๓๙๐,๐๐๐	๕๔๒,๖๐๐	๑๔,๗๘๖,๐๐๐
กุ้งก้ามกราม	๘๗๐,๐๐๐	๘๗๐,๐๐๐	๑๗,๕๐๐	๖,๔๗๕,๐๐๐	๘๘๗,๕๐๐	๗,๓๔๕,๐๐๐
ปลาทาบ	๔,๗๙๕,๐๐๐	๓๕๙,๖๒๕,๐๐๐	-	-	๔,๗๙๕,๐๐๐	๓๕๙,๖๒๕,๐๐๐
ตะพาบ	๓๖,๘๐๐	๗๓๖,๐๐๐	-	-	๓๖,๘๐๐	๗๓๖,๐๐๐
กบ	๕๑๕,๐๐๐	๓๘,๖๒๕,๐๐๐	-	-	๕๑๕,๐๐๐	๓๘,๖๒๕,๐๐๐
ปลาช่อน	๓๘๘,๐๐๐	๑๐,๐๘๘,๐๐๐	๒๑,๑๐๐	๘๕๐,๐๐๐	๔๐๙,๑๐๐	๑๐,๙๓๘,๐๐๐
รวม	๑๙,๑๘๘,๒๐๐	๑,๐๘๓,๐๖๗,๕๐๐	๑,๐๕๓,๔๐๐	๕๑,๖๐๖,๗๐๐	๒๐,๒๔๑,๖๐๐	๑,๑๓๔,๖๗๔,๒๐๐

จำนวนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน ๒,๕๙๗ ราย

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดอ่างทอง ณ เดือน มิถุนายน ๒๕๖๒

๒.๕.๒ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

๑) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จังหวัดอ่างทองมีพื้นที่ทำการเกษตรอินทรีย์ รวมจำนวน ๑๐๙.๗๕ ไร่ เกษตรกร จำนวน ๕๐/๕๑ ราย/แปลง รับรองแล้ว จำนวน - ไร่ เกษตรกร จำนวน - ราย/แปลง

ตารางที่ ๒.๒๕ ข้อมูลมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
๑) ข้าว T ๑ (เตรียมความพร้อม)	๗/๙	๖๐.๑๕
ข้าว T ๒ (ปรับเปลี่ยน)	๕/๖	๖๘.๕
รับรองแล้ว	-	-
ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
๑) พืช (แปลง)	-	-
รับรองแล้ว	-	-
รวมทั้งสิ้น	๕๐/๕๑	๑๐๙.๗๕

๒) มาตรฐาน GAP จังหวัดอ่างทอง มีการรับรองมาตรฐาน GAP ด้านพืช และด้านข้าว เกษตรกร จำนวน ๒๗/๒๗ ราย/แปลง พื้นที่ จำนวน ๖๑.๕ ไร่ ด้านประมง เกษตรกร จำนวน ๑๓๓ ราย พื้นที่ จำนวน ๑๓๓ แปลง และด้านปศุสัตว์ จำนวน ๔๖ ฟาร์ม

ตารางที่ ๒.๒๖ ข้อมูลมาตรฐาน GAP

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
๑) พืช (แปลง)	๒๗/๒๗	๖๑.๕
๒) ข้าว GAP Seed (ราย)	๓๔/๖	๖,๐๙๓
๓) ประมง	๑๓๓ ราย	๑๓๓ ฟาร์ม
๔) ปศุสัตว์	๔๖ ราย	๔๖ ฟาร์ม
- โรงฆ่าสัตว์ผ่านการรับรองมาตรฐาน	๕๙ ราย	๕๙ แห่ง

ที่มา : ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพระนครศรีอยุธยา สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง สำนักงานประมงจังหวัดอ่างทอง
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอ่างทอง (ข้อมูล ณ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓)

๓.๑ การประมง

จังหวัดอ่างทอง มีสภาพเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกร เป็นการเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริม และเลี้ยงเพื่อการพาณิชย์ โดยมีรูปแบบการเลี้ยง ได้แก่ เลี้ยงในบ่อ เลี้ยงในร่องสวน เลี้ยงในนาข้าว เลี้ยงในกระชัง และเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำจับจากการเพาะเลี้ยง และสัตว์น้ำจับที่ผลิตได้ในธรรมชาติ ในปี ๒๕๖๒ รวมทั้งสิ้น ๒๐,๒๔๑,๖๐๐ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า ๑,๑๓๔,๖๗๔,๒๐๐ บาท จำแนกเป็นปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำจับที่ผลิตได้จากการเพาะเลี้ยง จำนวน ๑๙,๑๘๘,๒๐๐ กิโลกรัม มูลค่า ๑,๐๘๓,๐๖๗,๕๐๐ บาท และปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำจับที่ผลิตได้ในธรรมชาติ จำนวน ๑,๐๕๓,๔๐๐ กิโลกรัม มูลค่า ๕๑,๖๐๖,๗๐๐ บาท

ตารางที่ ๑ ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำจืดที่ผลิตได้จากการเพาะเลี้ยงและธรรมชาติ ปี ๒๕๖๒

ชนิดสัตว์	สัตว์น้ำจืดที่ผลิตได้จากการเพาะเลี้ยง		สัตว์น้ำจืดที่ผลิตได้ในธรรมชาติ		รวม	
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
ปลาช่อน	๓,๓๗๐,๐๐๐	๓๐๓,๓๐๐,๐๐๐	๙๓,๕๐๐	๘,๔๑๕,๐๐๐	๓,๔๖๓,๕๐๐	๓๑๑,๗๑๕,๐๐๐
ปลาดุก	๓,๙๒๐,๐๐๐	๑๙๖,๐๐๐,๐๐๐	๔๗,๕๐๐	๒,๓๗๕,๐๐๐	๓,๙๖๗,๕๐๐	๑๙๘,๓๗๕,๐๐๐
ปลาหมอ	๓๕,๕๐๐	๒,๑๓๐,๐๐๐	๘๙,๕๐๐	๕,๓๗๐,๐๐๐	๑๒๕,๐๐๐	๗,๕๐๐,๐๐๐
ปลาตะเพียน	๓๕๐,๐๐๐	๑๐,๕๐๐,๐๐๐	๒๘๐,๐๐๐	๘,๔๐๐,๐๐๐	๖๓๐,๐๐๐	๑๘,๙๐๐,๐๐๐
ปลานิล	๙๘๕,๐๐๐	๔๙,๒๕๐,๐๐๐	๑๔๒,๐๐๐	๕,๖๘๐,๐๐๐	๑,๑๒๗,๐๐๐	๕๔,๙๓๐,๐๐๐
ปลาไน	๒๘,๙๐๐	๗๒๒,๕๐๐	๕,๕๕๐	๑๘๘,๗๐๐	๓๔,๔๕๐	๙๑๑,๒๐๐
ปลาสลิติ	๑๓๒,๐๐๐	๙,๒๔๐,๐๐๐	๓๐,๘๐๐	๑,๓๘๖,๐๐๐	๑๖๒,๘๐๐	๑๐,๖๒๖,๐๐๐
ปลาสรวย/ เทโพ	๓,๓๕๕,๐๐๐	๙๐,๕๘๕,๐๐๐	๑๘๓,๕๐๐	๗,๗๐๗,๐๐๐	๓,๕๓๘,๕๐๐	๙๘,๒๙๒,๐๐๐
ปลาไหล	-	-	๖,๘๕๐	๑,๓๗๐,๐๐๐	๖,๘๕๐	๑,๓๗๐,๐๐๐
ปลาเบญจ พรรณ	๔๐๗,๐๐๐	๑๑,๓๙๖,๐๐๐	๑๓๕,๖๐๐	๓,๓๙๐,๐๐๐	๕๔๒,๖๐๐	๑๔,๗๘๖,๐๐๐
กึ่งก้ามกราม	๘๗๐,๐๐๐	๘๗๐,๐๐๐	๑๗,๕๐๐	๖,๔๗๕,๐๐๐	๘๘๗,๕๐๐	๗,๓๔๕,๐๐๐
ปลาทับทิม	๔,๗๙๕,๐๐๐	๓๕๙,๖๒๕,๐๐๐	-	-	๔,๗๙๕,๐๐๐	๓๕๙,๖๒๕,๐๐๐
ตะพาบ	๓๖,๘๐๐	๗๓๖,๐๐๐	-	-	๓๖,๘๐๐	๗๓๖,๐๐๐
กบ	๕๑๕,๐๐๐	๓๘,๖๒๕,๐๐๐	-	-	๕๑๕,๐๐๐	๓๘,๖๒๕,๐๐๐
ปลาเยือก	๓๘๘,๐๐๐	๑๐,๐๘๘,๐๐๐	๒๑,๑๐๐	๘๕๐,๐๐๐	๔๐๙,๑๐๐	๑๐,๙๓๘,๐๐๐
รวม	๑๙,๑๘๘,๒๐๐	๑,๐๘๓,๐๖๗,๕๐๐	๑,๐๕๓,๔๐๐	๕๑,๖๐๖,๗๐๐	๒๐,๒๔๑,๖๐๐	๑,๑๓๔,๖๗๔,๒๐๐

จำนวนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน ๒,๕๙๗ ราย

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดอ่างทอง ณ เดือน มิถุนายน ๒๕๖๒

เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ด้านพืช และด้านข้าว เกษตรกรรวม ๔๐๖/๗๒๖ ราย/แปลง พื้นที่ ๘,๐๐๗ ไร่ ด้านประมงเกษตรกร ๑๑๓ ราย พื้นที่ ๑๓๓ ฟาร์ม และด้านปศุสัตว์ จำนวน ๔๖ ราย ๔๖ ฟาร์ม

ที่มา : ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพระนครศรีอยุธยา สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง สำนักงานประมงจังหวัดอ่างทอง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอ่างทอง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๒)

๓.๖ สถาบันและองค์กรเกษตรกร

สหกรณ์ในจังหวัดอ่างทอง มีทั้งหมด ๕ ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร จำนวน ๑๖ สหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน ๖ สหกรณ์ สหกรณ์บริการ จำนวน ๖ สหกรณ์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน จำนวน ๑ แห่ง และสหกรณ์ประมง จำนวน ๒ สหกรณ์

กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดอ่างทอง มีทั้งหมด ๔๘ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำนา จำนวน ๓๙ กลุ่ม กลุ่มเกษตรกรทำสวน จำนวน ๔ กลุ่ม และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๕ กลุ่ม

๔. พาณิชยกรรมและการบริการ

๔.๑ ผู้ประกอบการธุรกิจ

จังหวัดอ่างทองมีผู้ประกอบการกิจการค้าที่เป็นนิติบุคคล และบุคคลธรรมดา ตามทะเบียนพาณิชย์ แบ่งออก บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด

๔.๒ ตลาดกลางพืชผักผลไม้

จังหวัดอ่างทองมีตลาดรองรับสินค้าเกษตรในรูปของตลาดกลาง มีชื่อว่าตลาดกลางพืชผักผลไม้สุวรรณภูมิ ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลตลาดหลวง อำเภอเมืองอ่างทอง แต่ละวันจะมีพ่อค้ามารับซื้อไปจำหน่ายยังกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง เปิดบริการทั้งกลางวันและกลางคืน เป็นตลาดขายส่งที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลางตอนบน

๔.๓ ตลาดกลางปลา

จังหวัดอ่างทองมีตลาดค้าส่ง-ค้าปลีกปลา ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่ อยู่ในท้องที่ตำบลตลาดหลวง อำเภอเมืองอ่างทองใกล้กับที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขจังหวัดอ่างทอง เป็นศูนย์รวมจำหน่ายปลาน้ำจืดนานาชนิดไปยังตลาดตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ

๕. สถานการณ์ที่เป็นประเด็นการพัฒนาและแนวโน้ม

- นโยบายของรัฐสนับสนุนให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ ส่งผลให้มีการผลิตสินค้าเกษตรมาตรฐานอาหารปลอดภัยเพิ่มขึ้น ประกอบกับกระแสนิยมบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ ทำให้มีความต้องการสินค้าเกษตรมาตรฐานอาหารปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจังหวัดอ่างทองมีโครงการตามพระราชดำริที่สำคัญระดับประเทศในพื้นที่จังหวัด เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของภาคกลางมีตลาดกลางพืชผัก ผลไม้ และตลาดปลาน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลางตอนบนมีทรัพยากรดินที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการเพาะปลูก มีภาคเอกชน (หอการค้าจังหวัด) มีศักยภาพในการติดต่อขายสินค้าของจังหวัดกับภาคธุรกิจขนาดใหญ่ในกรุงเทพฯ จะส่งผลให้จังหวัดอ่างทองเป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยของประเทศ

- กระแสของเศรษฐกิจพอเพียงจะส่งผลให้ อ่างทองเมืองน่าอยู่ ซึ่งจังหวัดอ่างทอง มีเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ ประชาชนชาวบ้าน กลุ่มอาชีพ ชุมชน หมู่บ้านเข้มแข็งจำนวนมาก ทำให้มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนได้ตรงตามความต้องการและวิถีชีวิตของชุมชน บนพื้นฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีสถาบันการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมในจังหวัด ทำให้สามารถเผยแพร่อนุรักษ์สร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีวัดจำนวนมาก

- นโยบายของรัฐสนับสนุนการท่องเที่ยวในประเทศไทย ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นซึ่งจังหวัดอ่างทองมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ในพื้นที่ ๒ โครงการ (หนองระหารจีน/สีบัวทอง) แก้มลิงหนองเจ็ดแสน สวนเฟิร์นหลากหลายสายพันธุ์ สวนมะม่วงส่งออก บ้านทรงไทยโบราณที่สวยงามเป็นจำนวนมาก หมู่บ้านทำกลองที่ใหญ่ที่สุดของประเทศมีศิลปหัตถกรรมจักสานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ตลาดเก่าศาลเจ้าโรงทอง วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำน้อย ทำให้สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้จังหวัด มีวัดและพระพุทธรูปที่คนศรัทธาเป็นจำนวนมาก ได้แก่ วัดอ่างทองวรวิหาร วัดไชโยวรวิหาร วัดป่าโมกวรวิหาร วัดขุนอินทประมูล วัดสี่ร้อย วัดจันทรังษี วัดต้นสน วัดม่วง ทำให้สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้จังหวัดและเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน นอกจากนี้ ยังมีโฮมสเตย์ (Home Stay) ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมการท่องเที่ยว ทำให้สามารถส่งเสริม การท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้จังหวัด

๕.๑ การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมจังหวัดอ่างทอง (SWOT Analysis) เพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอ่างทอง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ -๒๕๖๕) สรุปผลได้ดังนี้

SWOT Analysis: จุดแข็ง (Strengths)

ข้อความ	ข้อมูลสนับสนุน
S๑. มีทรัพยากรดินที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะสมกับการเพาะปลูก ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ดี เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ	ผลผลิตข้าวประมาณ ๖๕๖ กก./ไร่ สูงกว่าค่าเฉลี่ยผลผลิตข้าวรวมทั้งประเทศ ๔๓๖ กิโลกรัม/ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,๒๕๕๗)
S๒. มีตลาดจำหน่าย พืชผัก ปลา น้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลาง ตอนบน ทำให้เกษตรกรมีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่แน่นอน	๑. ตลาดปลาสุวพันธุ์ เทศบาลเมืองอ่างทอง ๒. มูลค่าการจำหน่ายสัตว์น้ำที่ตลาดสุวพันธุ์ พ.ศ.๒๕๕๒ มูลค่า ๑,๑๔๐,๒๐๒,๙๘๗ บาท พ.ศ.๒๕๕๓ มูลค่า ๑,๓๓๒,๘๘๖,๕๑๕ บาท พ.ศ.๒๕๕๔ มูลค่า ๑,๐๐๗,๘๖๕,๔๗๕ บาท พ.ศ.๒๕๕๕ มูลค่า ๑,๑๔๔,๕๕๙,๒๙๘ บาท พ.ศ.๒๕๕๖ มูลค่า ๑,๒๗๖,๒๒๖,๗๘๑ บาท พ.ศ.๒๕๕๗ มูลค่า ๑,๐๙๖,๘๖๘,๖๒๐ บาท ที่มา: บริษัทสุวพันธุ์ จำกัด,๒๕๕๙
S๓. มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวด้านการเกษตร ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเรียนรู้ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดด้วย กิจกรรมจากเรื่องเล่าของจังหวัดอ่างทอง	๑. โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ (หนองระหารเงิน) ต.บ้านอิฐ อ.เมือง ๒. โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ ตำบลสีบัวทอง อ่างทอง แสวงหา ๓. โครงการพัฒนาพื้นที่แก้มลิงหนองเจ็ดเส้น ตำบลสายทอง อ่างทอง ป่าโมก ๔. สวนเฟิร์นหลากหลายสายพันธุ์ ตำบลยี่ล้น อ่างทองวิเศษชัยชาญ ๕. สวนมะม่วงส่งออก ตำบลสามโก้ อ่างทองสามโก้ ๖. บ้านทรงไทยโบราณที่สวยงาม ต.ไผ่ดำพัฒนา อ่างทองวิเศษชัยชาญ ๗. หมู่บ้านทำกลองที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ตำบลเอกราช อ่างทองป่าโมก ๘. ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่เอกลักษณ์เฉพาะ ของ ตำบลบางเจ้าฉ่า อ่างทองโพธิ์ทอง ๙. ตลาดเก่าศาลเจ้าโรงทอง อ่างทองวิเศษชัยชาญ ๑๐. วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำน้อย อ่างทองโพธิ์ทอง และ อ่างทองวิเศษชัยชาญ
S๔. มีเส้นทางคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำ ที่เหมาะสมเชื่อมต่อกับพื้นที่เศรษฐกิจ	อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครฯ เส้นทางรถยนต์ ๑๐๘ กิโลเมตร และมีเส้นทางถนนหมายเลข ๑ สายเอเชีย เชื่อมต่อพื้นที่เศรษฐกิจจากจังหวัดอ่างทอง ไปยัง แหลมฉบังนครสวรรค์ พิษณุโลกและเส้นทางน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาถึงตลาดท่าเตียน มีระยะทางประมาณ ๑๒๐ กม. นอกจากนี้ ระยะทางระหว่างอ่างทอง-อ่างทองภายในจังหวัดนั้น หมู่บ้านที่ไกลที่สุด มีระยะทางห่างจากศาลากลางจังหวัดอ่างทองเพียง ๓๗ กิโลเมตร (บ้านหนองเสือ หมู่ที่ ๙ ต.สีบัวทอง อ.แสวงหา)
S๕. ภาคเอกชนมีรวมกลุ่มเพื่อวางแผนการตลาดและการกระจายสินค้าจากชุมชน	มีการรวมกลุ่มเครือข่ายการตลาด เช่น บริษัทประชารัฐรักสามัคคี จังหวัดอ่างทอง สหกรณ์บริการการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยชาวอ่างทอง

SWOT Analysis: จุดอ่อน (Weaknesses)

ข้อความ	ข้อมูลสนับสนุน
W๑. เกษตรกรยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้สารเคมี	ภาคเอกชนมีการจูงใจให้เกษตรกรใช้สารเคมี โดยมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์เน้นของรางวัลอย่างต่อเนื่อง เช่น มีการมอบสร้อยคอทองคำ พาไปเที่ยวต่างประเทศ (ข้อมูล จาก เว็บไซต์ บริษัทจำหน่ายปุ๋ย)
W๒. ประชาชนยังไม่ตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง ทำให้จำนวนผู้ป่วยและตาย ด้วยโรคไม่ติดต่อเพิ่มขึ้น	<p><u>สถิติผู้ป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ</u></p> <p>ปี ๒๕๕๓ จำนวน ๔,๑๘๕ คน ปี ๒๕๕๔ จำนวน ๔,๒๒๗ คน ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๕,๐๑๑ คน</p> <p><u>สถิติการตายด้วยโรคไม่ติดต่อ</u></p> <p>ปี ๒๕๕๓ จำนวน ๒,๔๕๗ คน ปี ๒๕๕๔ จำนวน ๒,๔๗๔ คน ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๒,๔๙๑ คน</p> <p>ที่มา:สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง,๒๕๖๐</p>
W๓. การเข้าถึงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ประปาภูมิภาค ไฟฟ้าอินเทอร์เน็ต ยังไม่ครอบคลุมกับความต้องการของประชาชนในทุกพื้นที่	การเข้าถึงน้ำประปาภูมิภาคของจังหวัดอ่างทองเท่ากับร้อยละ ๑๖.๖๗ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ร้อยละ ๑๕.๗๗ การเข้าถึงน้ำไฟฟ้าของจังหวัดอ่างทองเท่ากับร้อยละ ๘๘.๔๑ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ร้อยละ ๘๕.๗๑ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของจังหวัดอ่างทองเท่ากับร้อยละ ๓๒.๘๖ สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ร้อยละ ๓๒.๗๓
W๔. ปัญหาปริมาณมลพิษ (ขยะ การทิ้งสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่น้ำ การไม่ทำท่อระบายน้ำ ฝุ่นละออง) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน	ปัญหาปริมาณขยะ ปัญหาน้ำท่วมขัง การระบายน้ำเข้าเพราะคูคลองตันเงิน รวมถึงการรองรับการขยายตัวของสังคมเมืองทำให้มีเอกชนมาก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรร แต่ ไม่ได้ทำท่อระบายน้ำอย่างถูกสุขลักษณะ และ ฝุ่นละอองจากการขนส่งทรายที่ อำเภอเมืองอ่างทองและอำเภอป่าโมก
W๕. สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นแอ่งกระทะทำให้เกิดความเสี่ยงต่ออุทกภัยซ้ำซาก	การเกิดน้ำท่วมและเกิดปัญหาอุทกภัยซ้ำซาก

SWOT Analysis: โอกาส (Opportunities)

ข้อความ	ข้อมูลสนับสนุน
<p>๐๑. นโยบายของรัฐในการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแบ่งเขตพื้นที่เพาะปลูกพืช และการสนับสนุนให้สหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มบทบาทในฐานะผู้ซื้อพืชผลจนถึงการแปรรูปและการส่งออก</p>	<p>รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗: ด้านการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ</p>
<p>๐๒. นโยบายของรัฐในการจัดตั้งหรือกำหนดกลไกในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น น้ำ ขยะ มลพิษต่างๆ เกิดจากการผลิตและบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ประชาชน ด้วยการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในระบบของการบริหารจัดการ</p>	<p>รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗: ด้านการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน</p>
<p>๐๓. นโยบายของรัฐเร่งสร้างโอกาส อาชีพ และการมีรายได้ที่มั่นคงแก่ผู้ที่เข้าสู่ ตลาดแรงงาน รวมทั้งสตรี ผู้ด้อยโอกาส และแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมาย พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพแรงงาน</p>	<p>รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗: ด้านด้านการรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศและด้านการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ</p>
<p>๐๔. นโยบายของรัฐเร่งเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งในและ นอกประเทศ</p>	<p>รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗: ด้านการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ</p>
<p>๐๕. นโยบายของรัฐในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยจัดระบบการดูแลในสถานพักฟื้น และโรงพยาบาล ทั้งของภาครัฐภาคเอกชน รวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีกิจกรรมที่เหมาะสมไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต</p>	<p>รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗: ด้านการลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ</p>
<p>๐๖. ภาครัฐกำหนดให้นโยบายยาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ</p>	<p>รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗: ด้านการรักษาความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกประเทศ</p>
<p>๐๗. กระแสของนิยมบริโภคสินค้าทั้งในและต่างประเทศที่มีความสนใจในสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะ ได้แก่ สินค้าเพื่อสุขภาพ ทำให้มีความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น</p>	<p>๑. ราคาสินค้าอาหารปลอดภัยในห้างสรรพสินค้ามีราคาสูงกว่าราคาอาหารปกติ ๒ เท่า ๒. ห้างสรรพสินค้ามีปริมาณสินค้าเพื่อสุขภาพมากขึ้น ๓. ผู้ประกอบการมีการวางแผนการตลาดด้วยการจำหน่ายสินค้าเฉพาะกลุ่มมากขึ้น</p>

SWOT Analysis: อุปสรรค (Threats)

ข้อความ	ข้อมูลสนับสนุน
T๑. ต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง	<p>๑. ค่าแรงไม่ว่าจะภาคเกษตรหรืออุตสาหกรรม ขึ้นต่ำ ๓๐๐ บาท/วัน</p> <p>๒. สารเคมีที่ใช้ในการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง มีแนวโน้มสูงขึ้น</p> <p>๓. ค่าเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรสูงขึ้น</p>
T๒. ต้นทุนสินค้าเกษตรปลอดภัยที่สูงกว่าสินค้าทั่วไป ทำให้เกษตรกรไม่เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสู่ภาคการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย	<p>จากข้อมูลการวิเคราะห์แผนชุมชน ๒๕๕๙ จังหวัดอ่างทอง พบว่า</p> <p>๔. การเชื่อมโยงผลผลิตของเกษตรกรจากแปลงสินค้าเกษตรปลอดภัย ไปยังแหล่งจำหน่าย เช่น ตลาดสด ตลาดนัดชุมชน ตลาดสีเขียว ยังมีต้นทุนที่สูงและเป็นสิ่งสำคัญของคู่ค้ากับผู้ประกอบการของภาคเกษตรในจังหวัดอ่างทอง</p> <p>๒. สินค้าเกษตรปลอดภัย ต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ซึ่งเป็นขบวนการใหญ่ทั้งภาครัฐและเอกชนควรร่วมบูรณาการทำงานส่งเสริมร่วมกัน เพราะนอกจากการเพาะปลูกสินค้าเกษตรปลอดภัยนั้นยากและต้นทุนค่อนข้างสูงและผลตอบแทนจูงใจที่แตกต่างกว่าสินค้าเกษตรทั่วไปไม่ชัดเจนเท่าไรนัก ทำให้เกษตรกรไม่ค่อยสนใจการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย</p> <p>๓. ตลาดในประเทศยังไม่ยั่งยืนมากเพราะผู้บริโภคในประเทศยังไม่ค่อยตระหนักถึงความสำคัญของสินค้าเกษตรปลอดภัยมากนัก ยิ่งไปกว่านั้น ปัญหาในอนาคตที่มีแนวโน้มการถ่ายโอนงานรับรองมาตรฐาน GAP ไปให้เอกชนทำแทนนั้น มองว่าค่าใช้จ่ายการตรวจรับรอง GAP น่าจะสูงขึ้นและเป็นการผลักภาระต้นทุนไปให้เกษตรกรเกินไป เมื่อใดโอนไปให้เอกชนรับรองสินค้าตลาดต่างประเทศ อาจจะต้องขอความร่วมมือบริษัทส่งออกในการช่วยเกษตรกร แต่สินค้าสำหรับตลาดในประเทศคงจะเป็นปัญหาในเรื่องต้นทุนที่สูงขึ้นและโครงการในอนาคตของจังหวัดจะนำร่องโครงการส่งเสริมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์กับกลุ่มจังหวัด</p>
T๓. สภาพแวดล้อม และภูมิอากาศที่มีความผันผวนส่งผลให้เกิดปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง	เกิดภัยแล้ง และเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงในปี ๒๕๕๗-๒๕๕๙ ส่งผลต่อผลผลิตทางเกษตรของจังหวัดโดยตรง
T๔. ทิศนคติของแรงงานรุ่นใหม่ ที่เห็นว่าอาชีพเกษตรกรเป็นงานที่หนักส่งผลให้ทายาทเกษตรกรไม่สืบต่ออาชีพ	ปี ๒๕๕๓ แรงงานภาคการเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ ๖๓.๓ ของผู้มีงานทำปี ๒๕๕๕ สัดส่วนกลับลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๔๒.๑ ข้อมูล: ธนาคารแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๖
T๖. โครงสร้างประชากรกลุ่มผู้สูงอายุในระดับประเทศ มีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพ เบี้ยยังชีพ ที่อยู่อาศัย ฯ เป็นต้น	สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุต่อประชากรรวมของประเทศไทย ปี ๒๕๓๓ สัดส่วน ๗.๓๖ ปี ๒๕๔๓ สัดส่วน ๙.๓๘ ปี ๒๕๕๓ สัดส่วน ๑๑.๘๙ ปี ๒๕๖๓ สัดส่วน ๑๗.๕๑

๕.๒ ภาพรวมของสภาวะแวดล้อมจังหวัดอ่างทอง (SWOT Analysis)

จุดแข็ง (Strengths)	โอกาส (Opportunities)
<p>S๑. มีทรัพยากรดินที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะสมกับการเพาะปลูกทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ดี เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ</p> <p>S๒. มีตลาดจำหน่าย พืชผัก ปลา น้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลางตอนบน ทำให้เกษตรกรมีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่แน่นอน</p> <p>S๓. มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวด้านการเกษตร ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด</p> <p>S๔. มีสภาพภูมิศาสตร์ ที่เหมาะสมเชื่อมต่อพื้นที่เศรษฐกิจ ด้วยเส้นทางคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำ</p> <p>S๕. ภาคเอกชนมีรวมกลุ่มเพื่อวางแผนการตลาดและการกระจายสินค้าจากชุมชน</p>	<p>O๑. นโยบายของรัฐในการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแบ่งเขตพื้นที่เพาะปลูกพืชและการสนับสนุนให้สหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มบทบาทในฐานะผู้ซื้อพืชผลจนถึงการแปรรูปและการส่งออก</p> <p>O๒. นโยบายของรัฐในการจัดตั้งหรือกำหนดคอกโลในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น น้ำ ขยะ มลพิษต่างๆ เกิดจากการผลิตและบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ประชาชน ด้วยการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในระบบของการบริหารจัดการ</p> <p>O๓. นโยบายของรัฐเร่งสร้างโอกาส อาชีพ และการมีรายได้ที่มั่นคงแก่ผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมทั้งสตรี ผู้ด้อยโอกาส และแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมาย พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพแรงงาน</p> <p>O๔. นโยบายของรัฐเร่งเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศ ทำให้จังหวัดอ่างทองมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น</p> <p>O๕. นโยบายของรัฐในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยจัดระบบการดูแลในสถานพักฟื้น และโรงพยาบาล ทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้ง พัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีกิจกรรมที่เหมาะสม ไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต</p> <p>O๖. นโยบายของรัฐด้านยาเสพติดถูกกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ</p> <p>O๗. กระแสของนิยมบริโภคสินค้าทั้งในและต่างประเทศที่มีความสนใจในสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะ ได้แก่ สินค้าเพื่อสุขภาพ ทำให้มีความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น</p>

จุดอ่อน (Weaknesses)	อุปสรรค (Threats)
<p>W๑. เกษตรกรยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้สารเคมี</p> <p>W๒. ประชาชนยังไม่ตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ทำให้จำนวนผู้ป่วยและจำนวนการตาย ด้วยโรคไม่ติดต่อเพิ่มขึ้น</p> <p>W๓. ประชากรวัยแรงงานจำนวนมากไม่สมัครใจทำงานมากกว่า ๖ เดือน</p> <p>W๔. การเข้าถึงระบบสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน เช่น ประปาภูมิภาค ไฟฟ้า อินเทอร์เน็ต ยังไม่ครอบคลุม กับความต้องการของประชาชนในทุกพื้นที่</p> <p>W๕. ปัญหาปริมาณมลพิษ (ขยะ การทิ้งสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่น้ำ การไม่ทำท่อ ระบายน้ำ ฝุ่นละออง) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน</p> <p>W๖. ประชาชนขาดความตระหนักในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ทำให้ ขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนอย่างแท้จริง</p>	<p>T๑. ต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง</p> <p>T๒. ต้นทุนสินค้าเกษตรปลอดภัยที่สูงกว่าสินค้าเกษตรแบบใช้สารเคมีทำให้เกษตรกรไม่มีแรงจูงใจในเพาะปลูกสินค้าเกษตรปลอดภัย</p> <p>T๓. สภาพแวดล้อม และภูมิอากาศที่มีความผันผวนสูง ส่งผลให้เกิดปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง ส่งผลต่อผลผลิตทางเกษตรของจังหวัดโดยตรง</p> <p>T๔. สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นแอ่งกระทะและเป็นเส้นทางระบาย ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมและเกิดปัญหาอุทกภัยซ้ำซากในบางพื้นที่</p> <p>T๕. ทักษะฝีมือของแรงงานรุ่นใหม่ ที่เห็นว่าอาชีพเกษตรกรรมเป็นงานที่หนักส่งผลให้ทายาทเกษตรกรมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง</p> <p>T๖. โครงสร้างประชากรกลุ่มผู้สูงอายุในระดับประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพ เบี้ยยังชีพ ที่อยู่อาศัย ฯ</p>

๕.๓ วิเคราะห์ TOWS Matrix แนวทางการแก้ไขปัญหา

การจัดทำกลยุทธ์ทางเลือกโดยใช้ TOWS Matrix

- ๑.The SO Strategy : จัดทำกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็งเพื่อสร้างรายได้เปรียบจากโอกาส
- ๒.The WO Strategy : จัดทำกลยุทธ์โดยเอาชนะจุดอ่อนเพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาส
- ๓.The ST Strategy : จัดทำกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค
๔. The WT Strategy : จัดทำกลยุทธ์โดยใช้จุดอ่อนหลีกเลี่ยงอุปสรรค

จุดแข็ง (Strengths)	กลยุทธ์การเติบโตหรือขยายตัว (Growth Strategies) The SO Strategy : กลยุทธ์โดยใช้จุดแข็งเพื่อสร้างรายได้เปรียบจากโอกาส
<p>S๑. มีทรัพยากรดินที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการเพาะปลูก ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ดี เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ</p> <p>S๒. มีตลาดจำหน่าย พืชผัก ปลา น้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลางตอนบน ทำให้เกษตรกรมีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่แน่นอน</p>	<p>กลยุทธ์ SO</p> <p>S๑ O๑ : พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรและการแปรรูปผลิตภัณฑ์แบบ People Life Style เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตร</p> <p>S๒ O๓: พัฒนาลาดจำหน่ายสินค้าเกษตรแบบครบวงจร divide Sale border ตามลักษณะของผู้บริโภคที่มีลักษณะเฉพาะ</p> <p>S๒ O๓ : พัฒนาศักยภาพแรงงาน สร้างทักษะแรงงาน (Skilled Worker) ทั้งภาคการเกษตร ภาคการบริการ</p>
<p>S๓. มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวด้านการเกษตร วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญาสามารถส่งเสริมการ</p>	

<p>ท่องเที่ยว และการเรียนรู้ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดด้วย กิจกรรมจากเรื่องเล่าของจังหวัดอ่างทอง</p> <p>S๔. มีสภาพภูมิศาสตร์ ที่เหมาะสม เชื่อมต่อพื้นที่เศรษฐกิจด้วยเส้นทางคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำ</p> <p>S๕. เกษตรกรมีรวมกลุ่มเพื่อวางแผนการตลาดและการกระจายสินค้าจากชุมชน</p>	<p>และท่องเที่ยว</p> <p>S๕ O๑ : วางแผนและพัฒนาการเพาะปลูกสินค้าเกษตรตามลักษณะของผู้บริโภค เพื่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตร divide sale border</p> <p>S๓ O๔: จากปากต่อปากผ่านเทคโนโลยี (making lengthy friends) ด้วยการ ปัจจัยภายในสู่ภายนอก กิจกรรมการท่องเที่ยวและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตรงความต้องการของผู้บริโภค เพิ่มรายได้ และจำนวนนักท่องเที่ยว</p>
โอกาส (Opportunities)	
<p>O๑. นโยบายของรัฐในการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแบ่งเขตพื้นที่เพาะปลูกพืช และการสนับสนุนให้สหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มบทบาทในฐานะผู้ซื้อพืชผล จนถึงการแปรรูปและการส่งออก</p> <p>O๒. นโยบายของรัฐในการจัดตั้งหรือกำหนดกลไกในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม อาทิ เช่น น้ำ ขยะ มลพิษต่างๆ เกิดจากการผลิตและบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ประชาชน ด้วยการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในระบบของการบริหารจัดการ</p>	<p>S๓ O๖ : พัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน ด้านความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สร้างภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว</p>
<p>O๓. นโยบายของรัฐเร่งสร้างโอกาส อาชีพ และการมีรายได้ที่มั่นคงแก่ผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมทั้งสตรี ผู้ด้อยโอกาสและแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมาย พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพแรงงาน</p> <p>O๔. นโยบายของรัฐเร่งเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศ</p> <p>O๕. นโยบายของรัฐในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ</p> <p>O๖. ภาครัฐกำหนดให้นโยบายยาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ</p> <p>O๗. กระแสของนิยมบริโภคสินค้าทั้งในและต่างประเทศที่มีความสนใจในสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น สินค้าเพื่อสุขภาพ</p>	

จุดอ่อน (Weaknesses)	กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง(Differentiation) The WO Strategy : กลยุทธ์โดยเอาชนะจุดอ่อน เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาส
	<p>W๑. เกษตรกรยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้สารเคมี</p> <p>W๒. ประชาชนยังไม่ตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพทำให้จำนวนผู้ป่วยและจำนวนการตาย ด้วยโรคไม่ติดต่อเพิ่มขึ้น</p> <p>W๓. ประชากรวัยแรงงานจำนวนมากไม่สมัครใจทำงาน มากกว่า ๖ เดือน</p> <p>W๔. การเข้าถึงระบบสาธารณสุขปโภคพื้นฐาน เช่น ประปาภูมิภาค ไฟฟ้าอินเทอร์เน็ตยังไม่ครอบคลุมกับความต้องการของประชาชนในทุกพื้นที่</p> <p>W๕. ปัญหาปริมาณมลพิษ (ขยะ การทิ้งสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่น้ำ การไม่ทำท่อระบายน้ำ ฝุ่นละออง)ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน</p>
โอกาส (Opportunities)	
<p>O๑. นโยบายของรัฐในการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแบ่งเขตพื้นที่เพาะปลูกพืช และการสนับสนุนให้สหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มบทบาทในฐานะผู้ซื้อพืชผลจนถึงการแปรรูปและการส่งออก</p>	
<p>O๒. นโยบายของรัฐในการจัดตั้งหรือกำหนดกลไกในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น น้ำ ขยะ มลพิษต่างๆ เกิดจากการผลิตและบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ประชาชน ด้วยการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในระบบของการบริหารจัดการ</p> <p>O๓.นโยบายของรัฐเร่งสร้างโอกาส อาชีพ และการมีรายได้ที่มั่นคงแก่ผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมทั้งสตรีผู้ด้อยโอกาส และแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมาย พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพแรงงาน</p> <p>O๔.นโยบายของรัฐเร่งเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศ ทำให้จังหวัดอ่างทองมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น</p> <p>O๕. นโยบายของรัฐในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยจัดระบบการดูแลในสถานพักฟื้นและโรงพยาบาล ทั้งของภาครัฐภาคเอกชน รวมทั้ง</p>	

พัฒนาระบบการเงินการคลัง สำหรับการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีกิจกรรมที่เหมาะสม ไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต	
<p>O๖. นโยบายของรัฐด้านยาเสพติดถูกกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ</p> <p>O๗. กระแสของนิยมนบริโภคสินค้าทั้งในและต่างประเทศที่มีความสนใจในสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะ ได้แก่ สินค้าเพื่อสุขภาพ ทำให้มีความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น</p>	
จุดแข็ง (Strengths)	กลยุทธ์ผสมผสานระหว่างสังคมและสิ่งแวดล้อม The ST Strategy : กลยุทธ์โดยใช้จุดแข็ง หลีกเลี่ยงอุปสรรค
<p>S๑. มีทรัพยากรดินที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการเพาะปลูกทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ดี เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ</p> <p>S๒. มีตลาดจำหน่าย พืชผัก ปลา น้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลางตอนบน ทำให้เกษตรกรมีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่แน่นอน</p> <p>S๓. มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวด้านการเกษตร ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเรียนรู้เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ด้วยกิจกรรมจากเรื่องเล่าของจังหวัดอ่างทอง</p>	<p>S๑ T๑ :ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีการทำเกษตรด้วยทุนเดิมที่มีจาก “เกษตรกรต้นแบบ” เพื่อลดต้นทุนการผลิต ผนวกกับ T๓. ส่งเสริมการการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีชีวภาพในการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการดูแลสิ่งแวดล้อม</p> <p>S๒T๒:พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การเป็น วิสาหกิจชุมชน ทำให้กำหนดข้อต่อรองทางการค้า และการลงทุน ผนวกกับ S๕ พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสู่ผู้ประกอบการ SME</p> <p>S๒T๒:พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ปรับทัศนคติพัฒนา packaging ของสินค้าแต่ละประเภท ให้เหมาะสมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน</p>
<p>S๔. มีเส้นทางคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำที่เหมาะสมเชื่อมต่อพื้นที่เศรษฐกิจ เช่น กรุงเทพมหานคร ระยอง เป็นต้น</p> <p>S๕. ภาคเอกชนมีรวมกลุ่มเพื่อวางแผนการตลาดและการกระจายสินค้าจากชุมชน</p>	<p>S๒T๒:พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ปรับทัศนคติพัฒนา packaging ของสินค้าแต่ละประเภท ให้เหมาะสมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน</p> <p>S๔T๔:กลยุทธ์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมปรับปรุงเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่ทำให้เกิดการหลุดตัวของดินบริเวณเส้นทางน้ำลดความความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมและเกิดปัญหาอุทกภัยซ้ำซากเพื่อการบริหารจัดการน้ำแบบยั่งยืน</p>
อุปสรรค (Threats)	
<p>T๑. ต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง</p> <p>T๒. ต้นทุนสินค้าเกษตรปลอดภัยที่สูงกว่าสินค้าเกษตรแบบใช้สารเคมีทำให้เกษตรกรไม่มีแรงจูงใจในการเพาะปลูกสินค้าเกษตรปลอดภัย</p> <p>T๓. สภาพแวดล้อม และภูมิอากาศที่มีความผันผวนสูงส่งผลให้เกิดปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง ส่งผลต่อผลผลิตทางเกษตรของจังหวัดโดยตรง</p>	<p>S๕T๕ : กลยุทธ์ ส่งเสริมตลาดเชิงรุก พัฒนาแผนการตลาดที่เหมาะสมกับสินค้าของจังหวัดอ่างทองและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าจากชุมชนสู่ผู้บริโภค การปรับแนวคิดจากเดิมที่คำนึงถึงความได้เปรียบเรื่องต้นทุน (Cost Advantage) เป็น หลัก มาสู่การคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้จากการลดความสูญเสียที่</p>

<p>T๔. สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นแอ่งกระทะและเป็นเส้นทางระบาย ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมและเกิดปัญหาอุทกภัยซ้ำซากในบางพื้นที่</p> <p>T๕. ทักษะคนติของแรงงานรุ่นใหม่ ที่เห็นว่าอาชีพเกษตรกรเป็นงานที่หนักส่งผลให้ทายาทเกษตรกรมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง</p> <p>T๖. โครงสร้างประชากรกลุ่มผู้สูงอายุในระดับประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพ เบี้ยยังชีพ ที่อยู่อาศัย ฯ</p>	<p>เกิดขึ้นทั้งระบบ (Lost Advantage)</p>
--	--

<p>จุดอ่อน (Weaknesses)</p>	<p>The WT Strategy : กลยุทธ์โดยใช้จุดอ่อน หลีกเลี่ยงอุปสรรค</p>
<p>W๑. เกษตรกรยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการใช้สารเคมี</p> <p>W๒. ประชาชนยังไม่ตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ทำให้จำนวนผู้ป่วยและจำนวนการตาย ด้วยโรคไม่ติดต่อเพิ่มขึ้น</p> <p>W๓. การเข้าถึงระบบสาธารณสุขปโภคพื้นฐาน เช่น ถนน ประปาภูมิภาคไฟฟ้าอินเทอร์เน็ตยังไม่ครอบคลุมกับความต้องการของประชาชน ในทุกพื้นที่</p> <p>W๔. ปัญหาปริมาณมลพิษ (ขยะการทิ้งสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่น้ำการไม่ทำท่อระบายน้ำฝนละออง) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน</p>	<p>W๓ T๕ : พัฒนาการความรู้ แก่ประชากรวัยแรงงานให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ภาคการเกษตร (Young Smart Farmers)</p> <p>W๑ T๒ : พัฒนาการความรู้ในการประกอบอาชีพแก่เกษตรกร ด้านพืช ปศุสัตว์ ประมงเพื่อลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร</p> <p>W๓T๔ :ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานลดความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมและเกิดปัญหาอุทกภัยซ้ำซาก การปรับแนวคิดจากเดิมที่คำนึงถึงรายได้เปรียบเรื่องต้นทุน (Cost Advantage) เป็น หลัก มาสู่การคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้จากการลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นทั้งระบบ (Lost Advantage)</p>
<p>อุปสรรค (Threats)</p>	<p>T๑. ต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง</p> <p>T๒. ต้นทุนสินค้าเกษตรปลอดภัยที่สูงกว่าสินค้าเกษตรแบบใช้สารเคมีทำให้เกษตรกรไม่มีแรงจูงใจในเพาะปลูกสินค้าเกษตรปลอดภัย</p> <p>T๓. สภาพแวดล้อม และภูมิอากาศที่มีความผันผวนสูงส่งผลให้เกิดปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง ส่งผลต่อผลผลิตทางเกษตรของจังหวัดโดยตรง</p> <p>T๔. สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นแอ่งกระทะและ</p>

<p>เป็นเส้นทางระบาย ทำให้เกิดความเสียดต่อการเกิดน้ำท่วมและเกิดปัญหาอุทกภัยซ้ำซากในบางพื้นที่</p> <p>T๕. ทิศนคติของแรงงานรุ่นใหม่ ที่เห็นว่าอาชีพเกษตรกรรมเป็นงานที่หนักส่งผลให้ทายาทเกษตรกรรมมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง</p> <p>T๖. โครงสร้างประชากรกลุ่มผู้สูงอายุในระดับประเทศ มีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ เช่น รายจ่าย ด้านสุขภาพ เบี้ยยังชีพ ที่อยู่อาศัย ฯ</p>	
---	--

๕.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอ่างทอง

วิสัยทัศน์

“อ่างทองเมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว แหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย”

เป้าหมายรวม	ประเด็นการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา
<p>คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาเมืองน่าอยู่ สู้สังคมมั่นคง และเป็นสุข</p>	<p>จังหวัดอ่างทองได้กำหนดแนวทางเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างเป็นรูปธรรมไว้ตามมติที่ประชุม เดือนสิงหาคม ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ปัจจัยพื้นฐานที่ดีและครอบคลุม เน้นที่บริการสาธารณะสวัสดิการสังคม เป็นต้น ๒. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เน้นการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ตามความเร่งด่วน/ต้องการและศักยภาพของประชาชน เช่น การแก้ไขปัญหาภัยแล้งของ อ.แสวงหา น้ำท่วมขัง อ.ป่าโมก เป็นต้น ๓. ประชาชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง ๔. ประชาชนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มุ่งที่ประเด็น ปัญหาสังคมชุมชนเริ่มจากทางกายภาพ คือ <ol style="list-style-type: none"> ๑) ต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานของชีวิต (มีความมั่นคงทางอาหารและมีน้ำสะอาด มีงานทำ ครอบครัวยุบอุ่น เกื้อกูลกัน และมีสวัสดิการที่เท่าเทียม) ๒) ต้องมีที่อยู่อาศัยสะอาดปลอดภัยและเป็นของตนเอง <p>ประเด็นถัดมาคือสังคมและชุมชน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) สิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น มีระบบนิเวศอยู่ในภาวะที่เหมาะสม

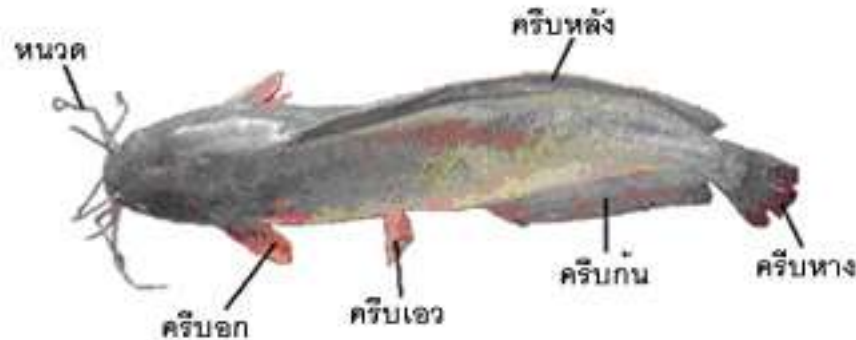
เป้าหมายรวม	ประเด็นการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา
		<p>๒) เน้นการส่งเสริมลักษณะที่ดีที่มีมาในอดีต มีส่วนร่วมและสามัคคี ไม่เอาเปรียบกัน</p> <p>๕. บริการสาธารณสุขที่เน้นระบบบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งบริการสาธารณสุขได้อย่างเท่าเทียมกัน</p> <p>สรุป คือ เป้าหมายการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ของจังหวัดอ่างทองนั้น จะทำให้รายได้เฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มประชากร ที่มีรายได้ต่ำสุดของจังหวัดอ่างทอง มีรายได้เพิ่มขึ้น</p> <p>ทั้งนี้เมื่อสิ้นแผนพัฒนาจังหวัดอ่างทอง ปี ๒๕๖๕ รายได้ของประชากรในกลุ่มนี้จะเท่ากับ ๙,๙๖๒ บาท/คน</p>
แหล่งผลิต สินค้าเกษตร และอาหารปลอดภัย	ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ระดับมาตรฐานสากล	<p>มีเป้าหมายการพัฒนา ๒ ประเด็น</p> <p>๑. แหล่งผลิตสินค้าเกษตรทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง ที่มี “ระบบเกษตรดีที่เหมาะสม” หรือ GAP (Good Agricultural Practices , Good Animal Practices , Good Aquatic Practices) มาตรฐาน GAP</p> <p>๒. พัฒนาสินค้าเกษตรด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการผลิตสินค้าเกษตรแบบยั่งยืน ดังนั้น ภายใน ๕ ปีเกษตรกรของจังหวัดอ่างทอง จะสามารถผลิตสินค้าเกษตร ในรูปแบบที่ผู้บริโภคต้องการหรือการฉีกแนวรูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยการขายในราคาที่สูงกว่าผลิตภัณฑ์เกษตรโดยทั่วไป</p>

<p>รายได้ด้านการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม</p>	<p>จังหวัดอ่างทองได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาตาม Theme ที่ถูกกำหนดขึ้น เพื่อ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจการท่องเที่ยวฐานราก โดยสร้างความมั่นคงทางการท่องเที่ยวผ่านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ บูรณาการความร่วมมือกันในทุกภาคส่วน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เชื่อมโยงโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในจังหวัด/ท้องถิ่น ๒. กระตุ้นการมีส่วนร่วมให้มาจากปัจจัยภายในของชุมชนเองเพื่อสร้าง/รักษาเอกลักษณ์ของชุมชนและความเป็นเจ้าบ้านที่ดี ๓. พัฒนาผู้ประกอบการและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยว ของที่ระลึกที่มีความสอดคล้องกับเรื่องเล่าของท้องถิ่น/ชุมชน ๔. สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวด้วยมัคคุเทศก์นำเที่ยว/ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวที่ต้องร้อยเรียงเนื้อหาการท่องเที่ยวของชุมชน ประสานงานระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว เพื่อการส่งต่อเรื่องราวของจังหวัดอ่างทอง ผ่าน เทคโนโลยีอย่างมีดีไซน์กระตุ้นรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว
--	---	---

บทที่ ๒

ข้อมูลด้านกายภาพเกี่ยวกับปลาช่อน

๑. พันธุ์ปลาช่อนและการเลี้ยงปลาช่อน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Channa striatus*

๑.๑ ความเป็นมา

ปลาช่อน (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Channa striata*) ปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง อยู่ในวงศ์ปลาช่อน (Channidae) มีส่วนหัวค่อนข้างโต รูปร่างทรงกระบอกยาว ครีบหางเรียวยาว ปากกว้าง ภายในปากมีฟันเขี้ยวบนเพดาน ลำตัวสีคล้ำอมมะกอกหรือน้ำตาลอ่อน มีลายเส้นทแยงสีคล้ำตลอดทั้งลำตัว ๖-๗ เส้น ด้านท้องสีจาง ตัดกับด้านบน ครีบสีคล้ำมีขอบสีเหลืองอ่อน ครีบท้องจาง มีขนาดลำตัวประมาณ ๓๐-๔๐ เซนติเมตร ใหญ่สุดได้ถึง ๑ เมตร

โดยปลาช่อนชนิดนี้มีความพิเศษไปกว่าปลาช่อนชนิดอื่น ๆ คือ สามารถแยกไกลตัวคืบคลานไปบนบก เพื่อหาที่อยู่ใหม่ได้ รวมทั้งสามารถหลบอยู่ใต้ดินในฤดูฝนแล้งเพื่อรอฝนมาได้เป็นแรมเดือน โดยสะสมพลังงานและไขมันไว้ ที่เรียกว่า "ปลาช่อนจำศีล" พบอาศัยอยู่ในแหล่งน้ำทั่วประเทศไทย พบไปจนถึงเอเชียใต้, พม่า และอินโดนีเซีย นิยมนำมาบริโภค ประุงเป็นอาหารได้หลากหลายทั้งสดและตากแห้ง เป็นปลาน้ำจืดเศรษฐกิจที่สำคัญจนอาจเรียกได้ว่าเป็นปลาน้ำจืดเศรษฐกิจอันดับหนึ่ง เลี้ยงได้ทั้งในบ่อและกระชังตามริมแม่น้ำ นอกจากนี้ยังนิยมเลี้ยงเป็นปลาสวยงามด้วย โดยเฉพาะตัวที่สีกลายเป็นสีเผือกหรือปลาที่พิการตัวสั้นกว่าปกติ

ปลาช่อนในบางพื้นที่ เช่น ที่จังหวัดสิงห์บุรี ขึ้นชื่อมาก เรียกกันว่า "ปลาช่อนแม่ลา" มีประเพณีพื้นถิ่นคือเทศกาลกินปลา โดยลักษณะเฉพาะของปลาช่อนแม่ลา คือ มีครีบหูหรือครีบอกสีชมพู ส่วนหางจะมีลักษณะมนเหมือนใบพัด ลำตัวอ้วน แต่หัวหลิม ไม่เหมือนปลาช่อนทั่วไป โดยเป็นปลาช่อนที่อาศัยอยู่ในแม่น้ำลา อยู่ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำน้อย ในเขตจังหวัดสิงห์บุรี เป็นแหล่งน้ำที่น้ำนิ่ง มีความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งอาหารตามธรรมชาติ ใต้ท้องน้ำปกคลุมไปด้วยพีชน้ำและวัชพืช ทำให้น้ำเย็น ดินก้นลำน้ำยังเป็นโคลนตมที่มีอินทรีย์วัตถุ แร่ธาตุที่ไหลมารวมกัน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้ปลาช่อนแม่ลาถึงมีรสชาติดีกว่าปลาช่อนที่อื่น ๆ ซึ่งปัจจุบันด้วยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป มีการสร้างเขื่อนและประตูเปิด-ปิดน้ำ ทำให้แม่น้ำลาต้นเขิน ปลาช่อนแม่ลาที่เคยขึ้นชื่อใกล้จะสูญพันธุ์ แต่ปัจจุบัน กรมประมงสามารถเพาะขยายพันธุ์ได้แล้ว และมีการปล่อยคืนสู่ธรรมชาติเพื่อเป็นการอนุรักษ์^[๑]

ปลาช่อน มีชื่อเรียกตามภาษาถิ่นในแต่ละภาคว่า "ปลาหลิม" ในภาษาเหนือ "ปลาค้อ" หรือ "ปลาก๊วน" ในภาษาอีสาน เป็นต้น^[๒]

และเมื่อไม่นานมานี้มีการค้นพบว่าเนื้อปลาช่อนมีสารที่เป็นส่วนหนึ่งของคอลลาเจน มีฤทธิ์ในการห้ามเลือดและระงับความเจ็บปวดได้คล้ายมอร์ฟิน จึงเหมาะอย่างยิ่งแก่การปรุงเป็นอาหารของผู้ป่วยหรือผู้ที่เพิ่งได้รับการผ่าตัด^[๓]

นอกจากนี้แล้วในหลายพื้นที่ของไทย เช่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์, อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา รวมถึงในพื้นที่ตำบลหัวดวง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร^[๔] และอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่^[๕] มีความเชื่อของผู้คนที่อาศัยอยู่ที่นั่นว่า ปลาช่อนสามารถขอฝนได้ โดยต้องทำตามพิธีตามแบบแผนโบราณ ซึ่งจะกระทำกันในช่วงเกิดภาวะแห้งแล้ง ด้วยการเจริญพระพุทธรูปของพระสงฆ์เบื้องหน้าองค์พระประธาน และมีการโยนสายสิญจน์กับอ่างที่มีปลาช่อน ๙ ตัว และสวดคาถาปลาช่อน เชื่อกันว่าระหว่างทำพิธีหากปลาช่อนดิ้นกระโดดขึ้นมาเป็นสัญญาณว่าฝนจะตกลงมาในเร็ววันนี้^[๖]

ปลาช่อนเป็นปลาพื้นเมืองของไทย พบอาศัยแพร่กระจายทั่วไปตามแหล่งน้ำทั่วทุกภาคของไทย อาศัยอยู่ในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ หนองและบึง ปลาช่อนเป็นปลาน้ำจืดที่มีมาหลายร้อยปีแล้ว นอกจากจะพบในประเทศไทยยังมีแพร่หลายในประเทศจีน อินเดีย ศรีลังกา อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่าการเลี้ยงปลาช่อนในประเทศไทยเกิดขึ้นครั้งแรกที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ประมาณ ๔๐ ปีมาแล้ว โดยชาวจีนที่ตลาดบางลี่ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นนายทุนได้รวบรวมลูกพันธุ์จากแหล่งน้ำธรรมชาติในเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง มาทดลองเลี้ยงดูและเห็นว่าพอเลี้ยงได้จึงออกทุนให้กับคนญวนที่มี ภูมิลำเนาติดกับแม่น้ำท่าจีนและคลองสองพี่น้องในตำบลสองพี่น้อง ตำบลต้นตาล โดยสร้างกระชังในล่อนแล้วแต่ขนาดและความเหมาะสม นำลูกปลาช่อนมาลงเลี้ยง โดยผลผลิตที่ได้นายทุนจะรับซื้อเอง แต่ทำได้ไม่นานก็ต้องเลิกเพราะเกษตรกรบางรายนำลูกปลาช่อนไปลองเลี้ยงในบ่อดินและพบว่าได้ผลดีกว่าและต้นทุนต่ำกว่า และปริมาณลูกปลาช่อนที่ได้รับก็มีจำนวนมากกว่า

๑.๒ ลักษณะทั่วไป

ปลาช่อนเป็นปลามีเกล็ด ลำตัวอ้วนกลมและยาวเรียว ท่อนหางแบนข้าง หัวแบนลง เกล็ดมีขนาดใหญ่และเกล็ดตามลำตัวเป็นสีเทาจนถึงน้ำตาลอมเทา ปากกว้างมาก มุมปากยาวถึงตา ริมนิปากล่างยื่นยาวกว่าริมฝีปากบน มีฟันซี่เล็กๆอยู่บนขากรรไกรทั้งสองข้าง ตามีขนาดใหญ่ ครีบทุกครีบไม่มีก้านครีบแข็ง ครีบหลังและครีบกันยาวจนเกือบถึงโคนหาง ครีบหลังมีก้านครีบ ๓๘-๔๒ อัน ครีบกันมีก้านครีบ ๒๔-๒๖ อัน ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบท้องมีขนาดเล็ก ครีบหางกลม โคนครีบหางแบนข้างมาก ลำตัวส่วนหลังมีสีดำ ท้องสีขาว ด้านข้างลำตัวมีลายดำพาดเฉียง เกล็ดตามเส้นข้างลำตัวมีจำนวน ๔๙-๕๕ เกล็ด และมีอวัยวะพิเศษช่วยในการหายใจ ปลาช่อนจึงมีความอดทนต่อสภาพแวดล้อมได้ดี อยู่ในที่ชื้นๆได้นาน และสามารถเคลื่อนไหวไปมาบนบกหรือฝังตัวอยู่ในโคลนได้เป็นเวลานานๆ

ลักษณะความแตกต่างระหว่างปลาช่อนเลี้ยงและปลาช่อนนา (ปลาช่อนที่จับจากธรรมชาติ)

- **ปลาช่อน** สี เกล็ดของลำตัวจะมีสีไม่แน่นอน แล้วแต่แหล่งน้ำที่อาศัย หัวค่อนข้างใหญ่และยาว ปากค่อนข้างแบน ลำตัวเพรียวยาวแต่ไม่กลม เมื่อผ่าท้องดูจะเห็นว่าบริเวณลำไส้ไม่มีไขมัน นอกเหนือจากฤดูวางไข่ซึ่งตัวเมียที่สมบูรณ์ กำลังมีไข่อ่อนจะมีไขมันติดเพียงเล็กน้อยเท่านั้น
- **ปลาช่อนเลี้ยง** สี เกล็ดของลำตัวจะมีสีเดียวกันหมด หัวเล็กสั้น ปลายปากมนเรียว ลำตัวอ้วนกลมยาวพอประมาณ เมื่อผ่าท้องดูจะเห็นบริเวณลำไส้จะมีไขมันจับเป็นก้อนทุกตัว

อาหารปลาช่อน

ปลาช่อนเป็นปลากินเนื้อ อาหารที่ใช้เลี้ยงปลาช่อนจึงต้องเป็นอาหารที่มีโปรตีนสูง โดยทั่วไปนิยมเลี้ยงด้วยปลาเป็นปัจจุบันฟาร์มหลายแห่งนิยมเลี้ยงด้วยจิ้งหรีด ซึ่งพบว่าปลาช่อนจะชอบกินอาหารประเภทจิ้งหรีดมาก ซึ่งสะดวกในการหาซื้อ เพราะมีผู้มีเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อเป็นอาหารปลาโดยตรง จึงเป็นอาหารที่สะอาด และง่ายต่อการควบคุมน้ำในบ่อ ต้นทุนต่ำ แต่ควรระวังบางครั้งพบว่ากินมากเกินไปจนท้องแตก ในวันแรกที่ปล่อยลูกปลาไม่จำเป็นต้องให้อาหาร ควรเริ่มให้อาหารในวันรุ่งขึ้น โดยเมื่อปล่อยลูกปลาช่อนลงในบ่อดินแล้ว อาหารที่ให้ในช่วงลูกปลาไม่จำเป็นต้องให้อาหาร ควรเริ่มให้อาหารในวันรุ่งขึ้น โดยเมื่อปล่อยลูกปลาช่อนลงในบ่อดินแล้ว อาหารที่ให้ในช่วงลูกปลาช่อนมีขนาดเล็ก คือ ปลาเป็ดผสมรำในอัตราส่วน ๔ : ๑ หรือ อัตราส่วนปลาเป็ดร้อยละ ๔๐, รำร้อยละ ๓๐, หัวอาหารร้อยละ ๓๐ ปริมาณอาหารที่ให้ไม่ควรเกินร้อยละ ๔ - ๕ ของน้ำหนักตัวปลา วางอาหารไว้บนตะแกรงหรือภาชนะแบบลอยไว้ใต้ผิวน้ำ ๒ - ๓ เซนติเมตร ควรวางไว้หลาย ๆ จุด

ชนิดของปลาช่อน

๑. ปลาช่อนข้าหลวง(*Channa maruloides*)

ขนาดโตเต็มที่มีความยาวประมาณ ๙๐ ซม. ในประเทศไทยพบเฉพาะภาคใต้เท่านั้น

๒. ปลาช่อนงูเห่า(*Channa aurolineatus*)

มีขนาดโตเต็มที่ราว ๔๐-๕๐ ซม. พบได้บางพื้นที่ ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ตอนล่าง

๓. ปลาแก้วหรือปลาช่อนงูเห่าแม่น้ำโขง(*channa Sp.*)

เป็นปลาช่อนชนิดล่าสุดของไทยที่ถูกจำแนกชนิดใหม่ มีขนาดโตเต็มที่ราว ๖๐ ซม. มีรายงานพบทางแม่น้ำโขงและสาขาของแม่น้ำโขงในประเทศลาว

๔. ปลาช่อนดำ(*Channa melasoma*)

ขนาดโตเต็มราว ๓๐ ซม. พบได้เฉพาะป่าพรุโต๊ะแดง จ.นราธิวาส และแม่น้ำโกลก ภาคใต้

๕. ปลาชะโด (*Channa micropeltes*)

พีใหญ่ที่สุดของปลาในสกุลนี้ ที่เรารู้จักกันดีครับ พบได้ทั่วทุกภาค

๖. ปลากระสง (*Channa lucius*)

มีความยาวเต็มที่ประมาณ ๔๐ เซนติเมตรติเมตร พบได้ทุกภาค แต่พบการกระจายพันธุ์น้อยสุดในสี่ชนิดหลังนี้

๗. ปลาช่อน (*Channa striata*)

ถือเป็นปลาที่คนไทยรู้จักกันดีที่สุดและยกให้เป็นปลาครูของนักตกปลา พบได้ทั่วทุกภาคครับ

๘. ปลาก้าง (*Channa limbata*)

พบได้ทุกภาค สุดต้นน้ำบนยอดเขาจะพบปลาก้างเพียงชนิดเดียวในสกุลนี้

๑.๔ การแพร่ขยายพันธุ์และการวางไข่

ปลาช่อนสามารถวางไข่ได้เกือบตลอดทั้งปี สำหรับฤดูกาลผสมพันธุ์วางไข่จะเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม-ตุลาคม แต่ช่วงที่แม่ปลามีความพร้อมมากที่สุดในเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ในฤดูวางไข่จะเห็นความแตกต่างระหว่างปลาเพศผู้กับปลาเพศเมียได้ชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ ปลาเพศเมียลักษณะท้องจะอูมเป่ง ช่องเพศขยายใหญ่มีสีชมพูปนแดง ครีบท้องกว้างสั้น ส่วนปลาเพศผู้ลำตัวมีสีเข้ม ใต้คางมีสีขาว ลำตัวยาวเรียกว่าตัวเมีย พ่อแม่พันธุ์ที่สมบูรณ์ควรมีน้ำหนักตัวประมาณ ๘๐๐-๑,๐๐๐ กรัม ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติปลาช่อนจะสร้างรังวางไข่ตามแหล่งน้ำนิ่ง ความลึกประมาณ ๓๐-๑๐๐ เซนติเมตร โดยปลาตัวผู้จะเป็นผู้สร้างรังด้วยการกัดหญ้าหรือพันธุ์ไม้ และใช้หางโบกพัดตลอดเวลา เพื่อให้รังมีลักษณะเป็นวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๓๐-๔๐ เซนติเมตร ปลาจะกัดหญ้าที่บริเวณกลางๆของรัง ส่วนดินใต้น้ำปลาก็จะตีแปลงจนเรียบ

หลังจากที่แม่ปลาวางไข่แล้ว พ่อแม่ปลาจะคอยรักษาไข่อยู่ใกล้ๆเพื่อมิให้ปลาหรือศัตรูอื่นเข้ามากิน จนกระทั่งไข่ฟักออกเป็นตัว ในช่วงนี้พ่อแม่ปลาก็ยังให้การดูแลพาลูกหาอาหาร เมื่อลูกปลามีขนาด ๔.๕-๖ เซนติเมตร จึงสามารถแยกตัวออกไปหากินตามลำพังได้ ซึ่งลูกปลาในวัยนี้มีชื่อเรียกว่า ลูกครอกหรือลูกซึกครอก ลูกปลาขนาดดังกล่าวหนักเฉลี่ย ๐.๕ กรัม ปลา ๑ กิโลกรัมจะมีลูกครอกประมาณ ๒,๐๐๐ ตัว ซึ่งลูกครอกระยะนี้จะมีเกษตรกรผู้รวบรวมลูกปลาจากแหล่งน้ำธรรมชาติจับมาจำหน่ายให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเนื้อ

การแยกเพศปลาช่อนในช่วงผสมพันธุ์ ปลาช่อนเพศเมีย เมื่อถึงช่วงผสมพันธุ์ และวางไข่จะสังเกตเห็นได้ง่ายเนื่องจาก ช่วงนี้ส่วนท้องจะอูมใหญ่ อวัยวะเพศมีสีชมพูหรือ และครีบท้องของปลาตัวเมียจะสั้นปลาตัวผู้ ส่วนปลาตัวผู้เมื่อเข้าช่วงผสมพันธุ์จะมีสีลำตัวเข้มขึ้น ส่วนใต้คางจะมีสีขาวในธรรมชาติ ปลาช่อนจะสร้างรัง และวางไข่บริเวณริมฝั่งที่มีพรรณไม้ขึ้นน้อย ระดับความลึกประมาณ ๓๐-๑๐๐ เซนติเมตร โดยปลาตัวผู้จะทำ

หน้าที่สร้างรัง ด้วยการกัดหญ้ารอบข้างออกเพื่อทำให้รังเป็นวงกลม และเศษกอหญ้าจะลอยปกคลุมด้านบน ส่วนน้ำดินก็จะตีแปลงจนน้ำดินเรียบ หลังจากนั้น พ่อแม่ปลาจะเข้ารัดกัน พร้อมปล่อยไข่ และฉีดน้ำเชื้อเข้าผสมกันหลังจากวางไข่แล้ว พ่อแม่ปลาจะอยู่โดยรอบบริเวณรัง เพื่อป้องกันปลาอื่นเข้ามากินไข่หรือลูกปลา และจะดูแลต่อจนกระทั่งลูกปลามีขนาด ๔.๕-๖ เซนติเมตร จึงเริ่มแยกตัวออกไปหากินตามลำพัง ลูกปลาในระยะนี้จะเรียกว่า ปลาลูกครอกหรือลูกชกครอก ซึ่งเกษตรกรสามารถขอรบรวมจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาอนุบาลต่อการเลี้ยงในบ่อดินต่อไปลูกปลาที่ฟักออกใหม่จะลำตัวมีสีเหลืองส้ม มีถุงไข่แดง มักลอยตัวและว่ายน้ำบริเวณผิวน้ำรวมกันเป็นกลุ่ม โดยมีแม่ปลาวายอยู่ด้านล่างเพื่อป้องกันภัยให้จนกว่าลูกปลาจะเติบโต และสามารถออกหาอาหารได้เพียงลำพัง โดยลูกปลาจะเริ่มแตกฝูงเมื่อมีขนาดลำตัวยาวประมาณ ๔.๕-๖ เซนติเมตร ตามธรรมชาติแล้ว ปลาช่อนเองเป็นปลาที่มีนิสัยก้าวร้าว ชอบไล่กัดปลาชนิดอื่น โดยเฉพาะในช่วงฤดูผสมพันธุ์ และวางไข่ แม่ปลาช่อนจะมีนิสัยดุร้ายมากกว่าปกติ เพื่อป้องกันอันตรายให้แก่ลูกปลา

การแยกเพศปลาช่อน

ปลาเพศเมียจะมีส่วนท้อง และอวัยวะเพศอูมเป่ง โดยเฉพาะในช่วงผสมพันธุ์ อวัยวะเพศจะอูมเป่งมาก และมีสีชมพูหรือ ดั่งที่กล่าวข้างต้นปลาเพศเมียมีขนาดลำตัวสั้น และมีส่วนหัวแคบกว่าปลาเพศผู้ ส่วนน้ำหนัปลาเพศเมียจะมีมากกว่าเพศผู้ และมีขนาดใหญ่กว่าเมื่อเทียบอายุ ส่วนปลาเพศผู้ลำตัวจะเรียวยาว ลำตัวเล็ก และน้ำหนั้น้อยกว่า

๑.๕ การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์

ปลาช่อนที่นำมาใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ ควรเป็นปลาที่มีรูปร่างลักษณะสมบูรณ์ ไม่บอบช้ำและมีน้ำหนักตั้งแต่ ๘๐๐-๑,๐๐๐ กรัมขึ้นไปและอายุ ๑ ปีขึ้นไป ลักษณะของพ่อแม่พันธุ์ปลาช่อนที่ดี เหมาะสมจะนำมาใช้ผสมพันธุ์ แม่พันธุ์ควรมีส่วนท้องอูมเล็กน้อย ลักษณะดั้งเพศมีสีแดงหรือชมพูอมแดง ถ้าเอามือบีบเบาๆที่ท้องจะมีไข่ไหลออกมามีลักษณะกลมสีเหลืองอ่อน ใส ส่วนพ่อพันธุ์ดั้งเพศควรจะมีสีชมพูเรื่อๆ ปลาไม่ควรจะมีรูปร่างอ้วนหรือผอมจนเกินไป

๑.๖ การเพาะพันธุ์ปลาช่อน

ในการเพาะพันธุ์ปลาช่อนต้องเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่มีความสมบูรณ์ พ่อเพาะพันธุ์ควรมีระดับความลึกของน้ำประมาณ ๑.๐-๑.๕ เมตร และมีการถ่ายเทน้ำบ่อยๆเพื่อกระตุ้นให้ปลากินอาหารได้ดี มีการพัฒนาระบบสืบพันธุ์ให้สมบูรณ์ซึ่งจะทำให้พ่อแม่พันธุ์ปลาช่อนมีน้ำเชื้อและไข่ที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

การเพาะพันธุ์ปลาช่อน ทำได้ ๒ วิธีคือ

๑.๖.๑ การเพาะพันธุ์โดยวิธีเลียนแบบธรรมชาติ วิธีนี้ควรใช้พ่อเพาะพันธุ์เป็นบ่อดินขนาด ๐.๕-๑.๐ ไร่ พร้อมทั้งจัดสภาพสิ่งแวดล้อมเลียนแบบธรรมชาติโดยปล่อยพ่อแม่พันธุ์ในอัตรา ๑:๑ ให้ปลาเปิดผสมรำเป็นอาหารในปริมาณร้อยละ ๒.๕-๓ ของน้ำหนักปลา

๑.๖.๒ การเพาะพันธุ์โดยวิธีการผสมเทียมด้วยฮอร์โมนสังเคราะห์ โดยใช้ฮอร์โมนสังเคราะห์ฉีดเร่งให้แม่ปลาช่อนวางไข่เพื่อที่รีดไข่ให้ผสมกับน้ำเชื้อ หรือปล่อยให้ผสมกันเองตามธรรมชาติ ฮอร์โมนสังเคราะห์ที่ใช้ได้แก่ LHRHa หรือ LRH-a โดยใช้ร่วมกับ Domperidone

การฉีดฮอร์โมนผสมเทียมปลาช่อนโดยใช้ฮอร์โมนสังเคราะห์ฉีดเร่งให้แม่ปลาวางไข่นั้นฉีดเพียงครั้งเดียวที่ระดับความเข้มข้น ๓๐ ไมโครกรัมต่อน้ำหนักแม่ปลา ๑ กิโลกรัมร่วมกับ Domperidone ๑๐ มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักแม่ปลา ๑ กิโลกรัม ส่วนพ่อพันธุ์ใช้ฮอร์โมนสังเคราะห์ที่ระดับความเข้มข้น ๑๕ ไมโครกรัมต่อน้ำหนักพ่อปลา ๑ กิโลกรัมร่วมกับ Domperidone ๕ มิลลิกรัมต่อน้ำหนักพ่อปลา ๑ กิโลกรัม จากนั้นประมาณ ๘-๑๐ ชั่วโมงสามารถรีดไข่ผสมกับน้ำเชื้อได้ เนื่องจากไข่ปลาช่อนมีไขมันมากเมื่อทำการผสมเทียมจึงต้องล้างน้ำหลายๆครั้งเพื่อขจัดคราบไขมัน นำไข่ไปฟักในถังไฟเบอร์กลาสขนาด ๒ ตันภายในถังเพิ่มออกซิเจนผ่านหัวทรายโดยเปิดเบาๆในกรณีที่ปล่อยให้พ่อแม่ปลาผสมพันธุ์กันเอง หลังจากที่แม่ปลาวางไข่แล้วต้องแยกไข่ไปฟักต่างหากเช่นกัน

๑.๗ การฟักไข่

ไข่ปลาช่อนมีลักษณะกลมเล็ก เป็นไข่อลอย มีไขมันมาก ไข่ที่ดีมีสีเหลือง ใส ส่วนไข่เสียจะทึบ ไข่ปลาช่อนฟักเป็นตัวภายในเวลา ๓๐-๓๕ ชั่วโมง ที่อุณหภูมิของน้ำ ๒๗ องศาเซลเซียส ความเป็นกรด-ด่าง ๗.๘ และความกระด้าง ๕๖ ส่วนต่อล้าน

๑.๘ การอนุบาลลูกปลาช่อน

ลูกปลาที่ฟักออกเป็นตัวใหม่ๆลำตัวมีสีดำ มีถุงไข่แดงสีเหลืองใส ปลาจะลอยตัวในลักษณะหงายท้องขึ้นอยู่บริเวณผิวน้ำ ลอยอยู่นิ่งๆไม่ค่อยเคลื่อนไหว หลังจากนั้น ๒-๓ วันจึงพลิกกลับตัวลงและว่ายน้ำไปตามปกติโดยว่ายน้ำรวมกันเป็นกลุ่มบริเวณผิวน้ำ ลูกปลาช่อนที่ฟักออกมาเป็นตัวใหม่ๆ ใช้อาหารในถุงไข่แดงที่ติดมากับตัว เมื่อถุงไข่แดงยุบวันที่ ๔ จึงเริ่มให้อาหารโดยใช้ไข่แดงต้มสุกบดละลายกับน้ำผ่านผ้าขาวบางละเอียดให้ลูกปลากินวันละ ๓ ครั้ง เมื่อลูกปลาอายุย่างเข้าวันที่ ๖ จึงให้ไรแดงเป็นอาหารอีก ๒ สัปดาห์ และฝึกให้อาหารเสริม เช่น ปลาป่น เนื้อปลาสดสับ โดยใส่อาหารในแท่นรับอาหารรูปสี่เหลี่ยมซึ่งมีท่อนผูกติดอยู่ ถ้าให้อาหารไม่เพียงพออัตราการเจริญเติบโตของลูกปลาจะแตกต่างกัน และเกิดพฤติกรรมการกินกันเองทำให้อัตรารอด

ตายต่ำจึงต้องคัดขนาดลูกปลา การอนุบาลลูกปลาช่อนโดยทั่วไปจะมีอัตราการรอดประมาณร้อยละ ๗๐ และควรเปลี่ยนถ่ายน้ำทุกวันร้อยละ ๕๐ ของปริมาตรน้ำ

๑.๙ การเลี้ยงปลาช่อน

ขั้นตอนการเลี้ยง

ปลาช่อนเป็นปลากินเนื้อ อาหารที่ใช้เลี้ยงปลาช่อนเป็นอาหารที่มีโปรตีนสูง โดยทั่วไปเกษตรกรนิยมเลี้ยงด้วยปลาเป็ด

อัตราการปล่อยปลา ลูกปลาขนาด ๘-๑๐ เซนติเมตร น้ำหนักตัว ๓๐ - ๓๕ ตัว / กิโลกรัม ควรปล่อยในอัตรา ๔๐-๕๐ ตัว/ตารางเมตร และ เพื่อป้องกันโรคซึ่งอาจจะติดมากับลูกปลา ให้ใช้น้ำยาฟอร์มาลินใสในบ่อเลี้ยงอัตราความเข้มข้นประมาณ ๓๐ ส่วนในล้าน (๓ ลิตร / น้ำ ๑๐๐ ตัน) ในวันแรก ที่จะปล่อยลูกปลาไม่จำเป็นต้องให้อาหาร ควรเริ่มให้อาหารในวันรุ่งขึ้น

การให้อาหาร เมื่อปล่อยลูกปลาช่อนลงในบ่อดินแล้ว อาหารที่ให้ในช่วงลูกปลาช่อนมีขนาดเล็ก คือ ปลาเป็ดผสมรำในอัตราส่วน ๔ : ๑ หรืออัตราส่วนปลาเป็ด ๔๐ เปอร์เซ็นต์ รำ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ หัวอาหาร ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ปริมาณอาหารที่ให้ไม่ควรเกิน ๔ - ๕ เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวปลาวัน อาหารไว้บนตะแกรงหรือภาชนะแบนลอยไว้ใต้ผิวน้ำ ๒ - ๓ เซนติเมตร ควรวางไว้หลายๆจุด

การถ่ายเทน้ำ ช่วงแรกความลึกของน้ำในบ่อควรอยู่ที่ระดับ ๓๐ - ๔๐ เซนติเมตร แล้วค่อยๆเพิ่มระดับน้ำ สัปดาห์ละ ๑๐ เซนติเมตร จน ได้ระดับ ๕๐ เซนติเมตร จึงถ่ายน้ำวันละครึ่งหลังจากอนุบาลลูกปลาในบ่อดินประมาณ ๒ เดือน ปลาจะเติบโตไม่เท่ากันใช้เวลานานากลูกปลาเพื่อคัดขนาดมิฉะนั้น ปลาขนาดใหญ่จะกินปลาขนาดเล็ก

ผลผลิต หลังจากอนุบาลปลาในช่วง ๒ เดือนแล้ว ต้องใช้เวลาเลี้ยงอีกประมาณ ๔ - ๕ เดือน จะให้ผลผลิต ๑ - ๒ ตัว/กิโลกรัม เช่นเนื้อที่ ๒ ไร่ ๒ งาน จะได้ผลผลิตมากกว่า ๖,๐๐๐ กิโลกรัม

การจับ เมื่อปลาโตได้ขนาดตลาดต้องการจึงจับจำหน่าย ก่อนจับปลาควรงดอาหาร ๑ - ๒ วัน

การป้องกันโรค โรคของปลาช่อนที่เลี้ยงมักเกิดจากปัญหา คุณภาพของน้ำในบ่อเลี้ยงไม่ดี ซึ่งสาเหตุเกิดจากการให้อาหารมากเกินไป จนอาหารเหลือเน่าเสีย เราสามารถป้องกันไม่ให้เกิดโรคได้ โดยการหมั่นสังเกตว่าเมื่อปลาหยุดกินอาหารจะต้องหยุดการให้อาหารทันที

การเลือกสถานที่เลี้ยงปลาช่อน

ควรพิจารณาเป็นข้อๆดังนี้

๑. ใกล้แหล่งน้ำจืด ที่สามารถใช้ได้ตลอดปี
๒. น้ำไม่เป็นกรดหรือต่างมากจนเกินไป
๓. ที่ดอน น้ำไม่ท่วม และเป็นที่ราบ
๔. ดินเหนียว หรือปนทราย
๕. คมนาคมสะดวก

ในการเลี้ยงที่จะกล่าวต่อไปนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การเลี้ยงในกระชังและการเลี้ยงในบ่อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้การเลี้ยงปลาช่อนในกระชังนั้นนำเป็นอย่างไรในด้านสถานที่ ซึ่งความเหมาะสมในการเลี้ยงจะต้องเป็นแหล่งน้ำที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หรือลำธารบางแห่งก็ได้ แต่การเลี้ยงนี้จะใช้ปลาช่อนขนาดเล็ก หรือเรียกว่าปลาลูกครอก เป็นการเลี้ยงเริ่มต้นซึ่งยากต่อการดูแลทางด้าน อาหารสภาพ น้ำ ตลอดจนถึงแวดล้อมต่าง ๆ

นอกจากนี้กรรมวิธีการเลี้ยงก็เป็นสิ่งสำคัญอีกด้วย โดยเฉพาะการเลี้ยงปลาช่อนในกะละมังนั้น เราสามารถแบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือ

๑.การเลี้ยงปลาช่อนในกระชังที่สร้างด้วยโครงไม้ ซึ่งกระชังนั้นจะบุด้วย มุ้งไนลอน

๒.การเลี้ยงปลาช่อนในกระชังที่ทำด้วยไม้จริงทั้งหมด ซึ่งทั้ง ๒ แบบนี้จะมีความสัมพันธ์ กันในการเลี้ยงของทั้งสองแบบนี้ จะต้องมีการเปลี่ยนผืนผ้าขนาดมาตรฐาน กว้างประมาณ ๒ ตารางเมตร ยาว ๓ ตารางเมตร ลึก ๑.๕ ตารางเมตร

ลักษณะทั่วไปของกระชัง

ด้านข้าง : มีช่องระบายน้ำจะบุด้วย อลูมิเนียม หรืออาจจะเป็นตะแกรงลวด เพื่อเป็นการเปลี่ยนถ่ายน้ำระหว่างกระชังกับแม่น้ำหรือลำคลองที่เลี้ยง

ด้านก้น : ติปิดด้วย กระดาษทึบ เพื่อป้องกันการหลบหนีของปลาช่อนและเพิ่มความแข็งแรงของกระชัง

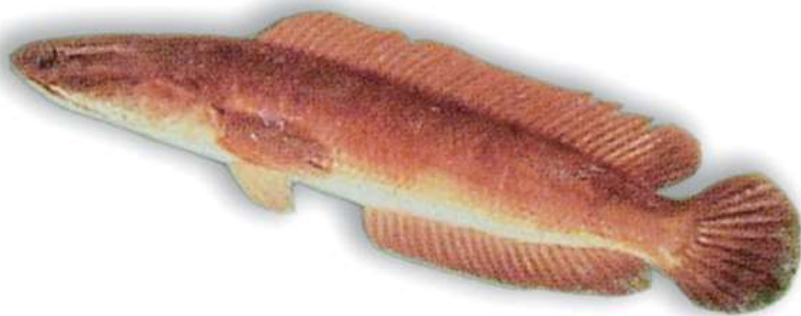
ด้านบน : มีฝาปิดซึ่งอาจใช้มุ้งไนลอน ต่อขึ้นไปให้สูงก็ได้ เพื่อป้องกันการกระโดดของปลาช่อนออกนอกกระชัง

และสุดท้ายอัตราการปล่อยลูกปลาช่อนลงเลี้ยงก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของการเลี้ยงปลาช่อนในกระชัง *ซึ่งมีดังต่อไปนี้*

๑.ครั้งแรกจะปล่อยลูกปลาช่อน หรือปลาลูกครอกขนาด ๑-๑.๕ นิ้ว ลงไปในกระชังไนลอนที่เตรียมไว้ในน้ำลึกประมาณ ๑ m ประมาณ ๓๐,๐๐๐-๔๐,๐๐๐ ตัว/กระชัง

๒.จากข้อที่ ๑ ทำการเลี้ยงประมาณ ๑๕ วัน จากนั้นทำการคัดลูกปลาให้ได้ ๕๐๐ ตัน/๑ kg แล้วนำไปปล่อยในกระชังที่เตรียมไว้ใหม่ที่คล้ายกับกระชังในข้อ ๑ โดยปล่อยในอัตราส่วน ๒๐,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ ตัว/กระชัง

๓.จากข้อ ๒ เลี้ยงไว้ประมาณ ๓๐ - ๔๐ วัน แล้วทำการคัดขนาดลูกปลาอีกครั้งโดยตัวที่ขนาด ๒๐๐ ตัน/๑kg นำไปเลี้ยงในกระชังไม้ โดยปล่อยในกระชังใหม่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ ตัว/กระชัง

บ่อปลาช่อนโดยทั่วไปมักนิยมทำกันเป็นรูป สี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดความกว้างไม่ต่ำกว่า ครึ่งไร่ แต่นี้ทำกันมีขนาดความกว้าง ๘๐๐ ตารางเมตร ขึ้นไป เพื่อความสะดวกต่อการจับ ส่วนความลึกของบ่อประมาณ ๑.๕-๒ ตารางเมตร และมีคันบ่อสูงไม่ต่ำกว่า ๕๐ cm ซึ่งเป็นการป้องกันการหนีของปลาช่อนในฤดูน้ำหลาก เมื่อมีการท่วมถึงของน้ำ และใช้มุ้งไนลอน หรือรั้วสังกะสีล้อมคันบ่ออีกก็ยิ่งดี เพื่อจะได้ป้องกันการกระโดดน้ำหนีของปลาช่อน และศัตรูที่จะเข้าไปในตัว

การเตรียมบ่อที่ดีนั้น น้ำจะต้องมีความความเป็นต่างในช่วงไม่ต่ำกว่า ๔ และสูงเกินกว่า ๙ หากอยู่ในช่วงเกินนี้ จะทำให้ปลาช่อนไม่โตเท่าที่ควรและอัตราการรอดต่ำ ซึ่งทำให้มีผลผลิตตกต่ำ การเลือกทำเล ในการขุดบ่อนั้นต้องพิจารณา ดังนี้

๑. ควรอยู่ใกล้แหล่งน้ำจืด ตลอดทั้งปีและสะอาด เพื่อที่เราจะนำมาใช้ได้หรือระบบถ่ายเทน้ำขึ้นบ่อ นอกจากนี้ต้องพิจารณาตามกาของโรงงานไว้ด้วยเนื่องจาก หากอยู่ใกล้การนำมาใช้นั้น จะมีสิ่งเจือปนมาในแหล่งน้ำทำให้มีผลกระทบโดยตรงต่อเรา
๒. พื้นที่ที่จะขุดบ่อจะต้องเป็นดินเหนียว หรือ ดินเหนียวปนทราย เมื่อบ่อปลาจะสามารถเก็บกักน้ำไว้ได้นานและดินที่มีปุ๋ย
๓. อยู่ในที่ราบไม่เป็นที่ท่วมมากเกินไป หรือที่ลุ่มจนท่วมได้เพราะหากเป็นเช่นนั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขุดและจะยากแก่การป้องกันการหลบหนีของปลาช่อน หากน้ำท่วมถึง
๔. มีความสะดวกในการคมนาคม สำหรับการขนส่งปลาช่อน เข้า - ออก
๕. ใกล้ตลาด เพื่อสามารถขายปลาสดได้ทันเวลา
๖. มีความปลอดภัย ควรเป็นที่สงบสุขและไม่เป็นแหล่งโรคที่นั้มารบกวน
๗. น้ำออกเพื่อสะดวกในการสร้างบ่อและจับปลาการเตรียมบ่อเก่าและย่อใหม่สามารถทำได้ดังนี้
 - ๗.๑. ในบ่อเก่าจะต้องทำการขุดลอกเลนออก ในกรณีที่มีน้ำขังอยู่หากไม่เป็นการสิ้นเปลืองมากนักก็สามารถ ระบายน้ำทิ้งหรือศัตรูที่ห้ามต้องการทิ้งไว้ระยะหนึ่งส่วนบ่อใหม่ให้ทำการขุดเท่ากับขนาดที่กำหนดไว้ข้างต้น
 - ๗.๒. ทำการดูดน้ำออกจากบ่อ ตากบ่อให้แห้ง แล้วโรยปูนขาวให้ทั่วย่อเพื่อฆ่าเชื้อโรคที่จะเป็นอันตรายต่อปลา ซึ่งอัตราการให้ปูนขาว ในบ่อเก่าปริมาณ ๑ kg /พื้นที่ ๒๐ ตารางเมตร ส่วนในที่มีให้ใช้ปริมาณ ๑ kg /พื้นที่ ๑๐ ตารางเมตร แล้วทำการตากบ่อไว้ ประมาณ ๕ - ๑๐ วัน
 - ๗.๓. จากนั้น ทิ้งบ่อเก่าและใหม่ทำการสูบน้ำเข้าอีกประมาณ ๗ วัน ต่อมาจึงถ่ายน้ำออกรับน้ำใหม่ให้มีความลึกประมาณ ๑ - ๑.๕ m
 - ๗.๔. ใส่ปุ๋ยมูลสัตว์ตากแห้ง ในอัตรา ๕๐-๑๐๐ kg /ไร่ทิ้งไว้ ๒-๓ วัน เพื่อเป็นอาหารพวกพืชและไร่น้ำสำหรับปลาเป็นอาหารต่อไป
 - ๗.๕. อาจมีการปลูกต้นไม้ใหญ่บริเวณคันดินเพื่อให้ได้ร่มเงาต่อปลาและช่วยให้ระบบนิเวศของบ่อดี
 - ๗.๖. ควรทำการปะไม้รองอาหาร ไว้ใต้ระดับน้ำ เพื่อสะดวกในการให้อาหารและรักษาความสะอาด แล้วทำการปล่อยปลาต่อไป ซึ่งการปล่อยปลาช่อนเพื่อเลี้ยงในบ่อนั้น ในการปล่อยปลาที่จะเลี้ยงนั้นเราจะปล่อยใน ๒ ลักษณะ คือ
 - ๗.๖.๑. จะปล่อยเมื่อมีความยาวของตัว ๘-๑๐ cm ในอัตราส่วนต่อตารางเมตรหรือ ๑๐๐,๐๐๐ ตัน/ไร่ ซึ่งน้ำหนักปลาจะหนัก ๐.๕-๑ kg / ตารางเมตร นี้จะใช้เวลาในการเลี้ยง ๗-๙ เดือน การ

เลี้ยงแบบอัตรการเลี้ยงรอดสูงทำให้นิยมกันมากแต่วิธีนี้ ห้ามปล่อยปลาที่มีขนาดต่างกันมากในช่อเดียวกัน เพราะปลาอาจจะทำร้ายกันหรือกินกันเอง

๗.๖.๒.การปล่อยปลาช่อนที่มีขนาดเล็กหรือที่เรียกว่า ปลาลูกครอกลงไปบ่อเลยโดยไม่มี การอนุบาลเหมือนวิธีที่ ๑ ในวิธีนี้จะใช้อัตรส่วนการปล่อย ๒๐๐ - ๔๐๐ ตัว / ตารางเมตร ใช้เวลาเลี้ยง ประมาณ ๘-๑๐ เดือน อัตรการเลี้ยงรอดต่ำ ผลผลิตไม่คุ้มทุน จึงมักไม่นิยม

หมายเหตุ : ในการปล่อยปลา ช่อนลงเลี้ยงในบ่อ ควรมีการฆ่าพยาธิที่ติดมากับตัวปลาก่อน โดยแช่ใน ฟอर्मาลิน ความเข้มข้น ที่ ๕๐-๑๐๐ ppm ในเวลา ๑๐-๑๕ นาที แล้วจึงปล่อยลงบ่อต่อไป

***ปูนาขาว ได้มาจากเปลือกหอยหรือหินบดแล้วนำมาผสมกับปุ๋ยตัวอื่น ๆ

๑๐ การเตรียมบ่อ

๑. พื้นที่ที่ใช้ไม่ควรต่ำกว่าบ่อละครึ่งไร่ถึง ๑.๕ - ๒ เมตร ทำคันดินที่ปากบ่อเมื่อเก็บน้ำได้ระดับสูงสุด ระดับน้ำควรต่ำกว่าคันดินประมาณ ๘ เมตร

๒. กั้นรั้วตาข่ายหรือไนล่อนที่ปากบ่อกันปลาช่อนกระโดดหนี

๓. อัดดินในบ่อให้เรียบแน่น

๔. ในกรณีที่เป็นบ่อเก่าควรสูบน้ำทิ้ง เหลือน้ำไว้ลึกประมาณ ๒๐ เซนติเมตร

๕. โรยโล่ดินกำจัดปลาที่ไม่ต้องการ และโรยปูนขาวในอัตรา ๖๐-๑๐๐ กิโลกรัมต่อ ๑ไร่เพื่อฆ่าพยาธิและ ปรับสภาพดิน

๖. ตากบ่อ ๕-๗ วัน

๗. ใส่ปุ๋ยคอกตากหมาดๆ ๔๐-๘๐ กิโลกรัมต่อไร่

๘. ระดับน้ำที่ใช้ในการเลี้ยงปลาช่อนลูกปลาขนาดเล็กกว่า ๕ เซนติเมตรน้ำลึก ๓๐-๔๐ เซนติเมตร ปลา และลูกปลาขนาดมากกว่า ๖ เซนติเมตรน้ำลึก ๘๐-๑๕๐ เซนติเมตร

**ลักษณะความแตกต่างระหว่างปลาช่อนเลี้ยงและปลาช่อนนา (ปลาช่อนที่จับจากธรรมชาติ)

- ปลาช่อนนา สีเกล็ดของลำตัวจะมีสีไม่แน่นอน แล้วแต่แหล่งน้ำที่อาศัย หัวค่อนข้างใหญ่และยาว ปาก ค่อนข้างแบน ลำตัวเพรียวยาวแต่ไม่กลม เมื่อผ่าท้องดูจะเห็นว่าบริเวณลำไส้ไม่มีไขมัน นอกเหนือจากฤดู วางไข่ซึ่งตัวเมียที่สมบูรณ์กำลังมีไข่อ่อนจะมีไขมันติดเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

- ปลาช่อนเลี้ยง สีเกล็ดของลำตัวจะมีสีเดียวกันหมด หัวเล็กสั้น ปลายปากมนเรียว ลำตัวอ้วนกลมยาว พอประมาณ เมื่อผ่าท้องดูจะเห็นบริเวณลำไส้จะมีไขมันจับเป็นก้อนทุกตัว

๒. โรคและการป้องกัน

โรคพยาธิและอาการป่วยของปลาช่อนส่วนใหญ่ ได้แก่

๑. โรคที่เกิดจากพยาธิภายนอก เช่น เห็บระฆัง ปลิงใส หนอนสมอ จะเกาะดูดเลือดทำให้เกิดเกล็ดหลุด ตัวแข็งมีแผลตามตัว ปลาเกิดการระคายเคือง ถ้าปล่อยไว้นานปลาอาจจะตามหมดบ่อการรักษาค่าใช้จ่ายเทอร์เร็กซ์ ๔๐๐g/ ๐.๕ ไร่ทั้งค้ำคิ่งคองอาหารจนกว่าจะถ่ายน้ำใหม่หรือใช้ฟอร์มาลิน ๑๕๐ - ๒๐๐ ซีซี ต่อน้ำ ๑,๐๐๐ ลิตร แช่ประมาณ ๒๔ ชั่วโมง

๒. โรคที่เกิดจากพยาธิภายใน เช่น พยาธิหัวหนาม พบในลำไส้ ลักษณะอาการตัวพอมและกินอาหารลดลง การรักษาโดยใช้ยาถ่ายพยาธิ

๓. โรคที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย แอโรโมนาส ไฮโดรฟีลา เฟลคซิแบคเตอร์ คอลัมเนริส และไมโคแบคทีเรีย อาการของโรคโดยทั่วไปที่พบ ได้แก่ ผิดหนังบริเวณเกล็ดเกิดแผลที่มีลักษณะข้ำเป็นจุด แดง ๆ สีลำตัวซีดหรือต่างขาว เมื่อมากผิดปกติ ท้องบวม เกล็ดหลุด แผลเน่าเปื่อย ว่ายน้ำผิดปกติ เสียการทรงตัวหรือตะแคงข้าง เอาตัวซุกของบ่อ ครีบเปื่อยแหงง ตาฟาง หรือตาชุ่นขาว ตาบอด ปลาจะกินอาหารน้อยลง

การรักษาที่ใช้เทอรามายซิน ๒ กรัมในอาหาร ๑ กิโลกรัมให้ปลากิน

วิธีการป้องกันโรค ในฟาร์มที่มีการจัดการที่ดีจะไม่ค่อยประสบปัญหาปลาเป็นโรค แต่ในฟาร์มที่มีการจัดการไม่ดี ปัญหาปลาเป็นโรคจะต้องตายไปมักจะเกิดขึ้นเสมอ บางครั้งปลาอาจตายในระหว่างการเลี้ยงสูงถึง ๖๐ - ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ประกอบกับปลาเปิดที่นำมาใช้เลี้ยงในปัจจุบันคุณภาพมักจะไม่สดเท่าที่ควร และหากมีเศษอาหารเหลือตกค้างในบ่อจะทำให้หน้าในบ่อเกิดการเน่าเสียเป็นเหตุให้ปลาตาย ดังนั้นจึงควรมีวิธีการป้องกันดังนี้ คือ

๑. ควรเตรียมน้ำตามวิธีการที่เหมาะสมและปลอดภัย ก่อนปล่อยลูกปลา
๒. ซื้อพันธุ์ปลาที่มีสุขภาพแข็งแรงและปราศจากโรค
๓. หมั่นตรวจดูอาการของปลาอย่างสม่ำเสมอ ถ้าเห็นอาการผิดปกติต้องรีบหาสาเหตุและแก้ไข

โดยเร็ว

๔. หลังจากปล่อยปลาลงเลี้ยงแล้ว ๓ - ๔ วัน ควรราดน้ำยาฟอร์มาลิน ๒ - ๓ ลิตรต่อปริมาณ/ ปริมาตรน้ำ ๑๐๐ ตัน และหากปลาที่เลี้ยงเกิดโรคพยาธิภายนอกให้แก้ไขโดยสาดน้ำยาฟอร์มาลินในอัตรา ๔ - ๕ ลิตรต่อปริมาณ/ ปริมาตรน้ำ ๑๐๐ ตัน (การใช้ยาฟอร์มาลินควรระวังเรื่องปริมาณออกซิเจนในน้ำ ถ้าต่ำมากควรมีการให้อากาศด้วย)

๕. เปลี่ยนถ่ายน้ำจากระดับพื้นบ่ออย่างสม่ำเสมอ
๖. อย่าให้อาหารมากเกิดความต้องการของปลา

บทที่ ๓

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับปลาช่อน

๑. สถานการณ์การผลิตปลาช่อนในประเทศไทย

๑.๑ การจับจำหน่ายและการตลาด

“การเลี้ยงปลาช่อนปัจจุบัน แตกต่างกว่าสมัยก่อน คือเรามีการใช้อาหารเม็ดมากขึ้น มันทำให้การเลี้ยงเป็นแบบมาตรฐานขึ้น ซึ่งมี จีเอพี (GAP) ทำให้ปลาที่เลี้ยงมีความสะอาด เพราะน้ำที่เลี้ยงไม่เน่าเสีย เพราะฉะนั้นตัวปลาก็สามารถทำราคาได้อีก เพราะมีที่มากที่ไป โดยสืบกระบวนการผลิตได้หมด ว่าเป็นลูกปลารุ่นไหน และมีการเพาะพันธุ์ การเลี้ยงอย่างไร ซึ่งเป็นการช่วยทำตลาดให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น ทำให้วางห้างสรรพสินค้า และส่งออกยังต่างประเทศได้ เชื่อว่ายังมีโอกาสที่ดีในอนาคต”

ปลาช่อน เป็นปลาที่เลี้ยงง่ายกว่าปลาอื่นๆ และที่ใช้พื้นที่ไม่มาก และที่สำคัญใช้น้ำน้อย สามารถใช้น้ำบาดาลเลี้ยงได้ เมื่อเลี้ยงแล้วใช้เวลาประมาณ ๔ เดือน ก็โตจำหน่ายได้ อย่งไรที่สนใจอยากทำเป็นอาชีพ ก็สามารถที่จะเลี้ยงได้ แต่ต้องดูความพร้อมเรื่องตลาดด้วย

ระยะเวลาการจับจำหน่ายไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับขนาดของปลาและความต้องการของตลาด โดยทั่วไปปลาช่อนที่ปล่อยลงเลี้ยงในบ่อดิน รุ่นเดียวกันก็จะใช้เวลาเลี้ยงประมาณ ๔ เดือนขึ้นไป สามารถจับจำหน่ายได้ ซึ่งปัจจุบันตลาดมีความต้องการปลาช่อนที่หลากหลายขนาดเพื่อนำไปแปรรูปตามที่ตลาดต้องการ ตั้งแต่ขนาดเล็กนำไปแปรรูปเป็นปลาเค็ม ปลาตองเกลือ ปลาแดดเดียว (น้ำหนักประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ กรัม หรือ ๕-๖ ตัวต่อกิโลกรัม) ปลากลางสำหรับทำปลาช่อนนำไปต้มยำ แกงแปะชะ และปลาช่อนใหญ่สำหรับปลาเผา ส่งร้านอาหารขึ้นโต๊ะจีน เป็นปลาที่มีขนาดน้ำหนัก ๘๐๐ กรัมขึ้นไป ถึง ๑,๒๐๐ กรัม (เฉลี่ย ๑ ตัวต่อกิโลกรัม) ราคาที่แตกต่างกันไปตามสภาวะการตลาดและขนาดของตัวปลา ปลาเล็กราคาก็ต่ำ ปลาใหญ่ราคาสูง

สำหรับการจับปลาช่อนส่วนใหญ่จะจับแบบหมดบ่อในคราวเดียวกัน ซึ่งอาจใช้เวลาในการจับนำส่งตลาด ๒-๕ วัน ตามปริมาณผลผลิตและความต้องการของตลาด โดยต้องทำการจับปลาตั้งแต่เช้ามืด และนำบรรจุใส่ถังปลาแบบมีชีวิต โดยเฉลี่ย ๔๐-๕๐ กิโลกรัมต่อถังขึ้นอยู่กับระยะทางในการขนส่ง และขนส่งถึงมือลูกค้าตามจุดนัดหมายแบบมีชีวิตต่อไป สำหรับเทคนิคการจับปลาช่อนให้มีชีวิตยืนยาว โดยกระทำดังนี้

การจับครั้งแรก ก่อนการจับปลาเกษตรกรต้องหยุดการให้อาหารก่อน การจับปลาอย่างน้อย ๒-๓ วัน หลังจากนั้นจึงทำการลดน้ำลง ให้ลึกเพียง ๑ เมตร ทำการจับโดยใช้วอนล้อมจับโดยใช้แรงงาน ๘-๑๐ คน ในการล้อมจับปลาในแต่ละรอบ จะจัดแบ่งตามปริมาณที่ต้องการด้วยความชำนาญของเกษตรกรผู้จับปลา โดยจะทำการล้อมจับครั้งละไม่เกิน ๒,๐๐๐ กิโลกรัม โดยทั่วไปจะจ่ายค่าจับครั้งละ ๑,๖๐๐ บาท และในขณะที่

จับเพื่อลดการบอบซ้ำและส่งผลต่อการลำเลียงแบบมีชีวิต โดยนำสวิงตักปลาจากวอนล้อมครั้งละไม่เกิน ๑๐ กิโลกรัม นำปลาบรรจุในถังหรือลังขนาดน้ำหนัก ๔๐-๕๐ กิโลกรัมบนรถบรรทุกและเติมน้ำให้เต็มถึงเพื่อลำเลียง ระหว่างรอการจับในแต่ละรอบเกษตรกรต้องใส่เกลือเพื่อป้องกันการบอบซ้ำ ลดความเครียดแก่ปลา และลดการสูญเสียเกษตรกรต้องยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการจับในแต่ละครั้งอีกด้วย

การจับปลาช่อนกันบ่อ หลังจากทยอยจับปลาใกล้หมดแล้วก็จะทำการวิดน้ำแห้งบ่อ ทำการจับปลากันบ่อต่อไปโดยส่วนใหญ่จะเหลือปลากันบ่อไม่มากกว่า ๕๐๐ กิโลกรัม และในขณะที่จับปลาต้องมีการฉีดยาเพื่อลดความเครียดให้แก่ปลาในขณะที่จับด้วย หลังจากนั้นเกษตรกรจะทำการดูเล่นเพื่อเตรียมบ่อในรอบต่อไป

ตลาดของปลาช่อนส่วนใหญ่ยังใช้บริโภคภายในประเทศอย่างไรก็ตามเกษตรกรต้องวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและหมั่นตรวจสอบติดตามสถานการณ์การเลี้ยงของประเทศเพื่อนบ้านของเราด้วย ได้แก่ ประเทศเวียดนาม และประเทศกัมพูชา ซึ่งในแต่ละปี ในแต่ละช่วงฤดูกาลปลาช่อนจากประเทศเพื่อนบ้านทะลักเข้ามาในพื้นที่จังหวัดอ่างทองโดยเฉพาะในช่วงเดือนสิงหาคม - กุมภาพันธ์ โดยเฉลี่ยปริมาณนำเข้า ๑๐๐ ตันต่อเดือน

๒. ต้นทุนและผลตอบแทน

๒.๑ ต้นทุนการผลิตปลาช่อนเฉลี่ยต่อไร่ต่อรุ่น

การเลี้ยงปลาช่อน : ต้นทุน และผลตอบแทน การเลี้ยงปลาช่อนในบ่อดิน (ข้อมูล พ.ศ. 2556)				
หน่วย : บาท/ไร่/รุ่น				
รายการ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
1. ต้นทุนคงที่	-	4,720.28	4,720.28	1.19
ค่าใช้ประโยชน์จากที่ดิน/ค่าเช่าที่ดิน	-	875.00	875.00	0.22
ค่าเสื่อมบ่อดินและอุปกรณ์	-	3,824.72	3,824.72	0.96
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่ (ดอกเบี้ย 0.75 %)	-	20.56	20.56	0.01
2. ต้นทุนผันแปร	389,946.21	3,287.91	393,234.12	98.81
ค่าพันธุ์ปลา (2.50 บ/กก.)	37,500.00	-	37,500.00	9.42
ค่าอาหาร (30.56 บ/กก.)	327,297.60	-	327,297.60	82.25
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงหรือค่าน้ำมันหล่อลื่น	8,300.00	-	8,300.00	2.09
ค่าไฟฟ้า	500.00	-	500.00	0.13
ค่ายาและสารเคมี	8,000.00	-	8,000.00	2.01
ค่าแรงงานในครัวเรือน	-	1,575.00	1,575.00	0.4
ค่าจ้างจับผลผลิต	6,200.00	-	6,200.00	1.56
ค่าปรับปรุงบ่อและซ่อมแซมอุปกรณ์	2,148.61	-	2,148.61	0.54
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่ (ดอกเบี้ย 0.75 %)	-	1,712.91	1,712.91	0.43
3. ต้นทุนทั้งหมด	389,946.21	8,008.19	397,954.40	100.00

๒.๒ วิธีการตลาดปลาช่อน

๓. ลักษณะและการจำหน่ายผลผลิตปลาช่อน

เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาช่อน จะมีการจำหน่ายผลผลิตในหลายลักษณะ ได้แก่ ขายปลีกแก่พ่อค้าต่างๆ ที่เข้ามารับซื้อจากฟาร์มซึ่งมีทั้งพ่อค้าขายปลีกในตลาดหรือพ่อค้ารวบรวมในพื้นที่และจากต่างท้องถิ่นหรือส่งให้ห้องการค้าสะพานปลาขายส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะขายแก่พ่อค้าผู้รวบรวม ส่วนผลผลิตปลาช่อนจะมีลักษณะขนาดปลาช่อนที่พ่อค้าผู้รวบรวมตัดราคามีด้วยกัน ๔ ขนาด คือ ปลาเค็ม ปลากลาง ปลาใหญ่(ปลาโป้) และปลาตาบ (ปลาที่ตกเกรดคือหัวโต ลำตัวยาว แก้มตอ) ซึ่งในแต่ละรุ่นเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาช่อนต้องหมั่นศึกษาถึงลักษณะของปลาในบ่อให้ได้ปริมาณปลาขนาดกลางและขนาดใหญ่มากที่สุด ซึ่งลักษณะขนาดปลาในบ่อดังกล่าวที่มีความแตกต่างกันล้วนมีปัจจัยที่แตกต่างกัน ตั้งแต่แหล่งลูกพันธุ์ที่นำมาเลี้ยง สูตรอาหารและปริมาณอาหารที่ให้ การบริหารจัดการบ่อการปรับเปลี่ยนถ่ายน้ำ แหล่งน้ำที่ใช้ในการเลี้ยง และอัตราการปล่อยที่เหมาะสมกับพื้นที่ ล้วนส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตและขนาดของปลาช่อนทั้งสิ้น

๔. ราคาและความเคลื่อนไหว

ราคาและผลผลิตปลาช่อนแต่ละท้องถิ่นท้องที่จะแตกต่างกันไป ตลาดในชนบทมีความต้องการปลาเพื่อการบริโภค โดยจะทำปลาเค็ม ปลาแดดเดียว ปลาแกง ปลาเผา ราคาของปลาจึงแตกต่างกันตามขนาดของปลาดังกล่าวแล้ว

ความเคลื่อนไหวของราคาของเกษตรกรขายได้และราคาขายส่งเป็นไป ในลักษณะทิศทางเดียวกันและขึ้นอยู่กับฤดูกาลและปริมาณที่ตลาดต้องการ ในการขายปลาโดยปกติราคาขายจะสูงในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน สำหรับราคาจำหน่ายที่ฟาร์มอยู่ที่ขนาดของปลาอยู่ระหว่าง ๔๕ - ๙๐ บาท/กก. สำหรับราคาขายปลีกโดยเฉลี่ยราคาอยู่ที่ ๖๕-๑๐๐ บาท/กก. ผลต่างระหว่างราคาฟาร์มและราคาขายปลีกเท่ากับ ๑๐-๒๐ บาท/กก.

อย่างไรก็ตาม หากราคาปลาช่อนมีราคาอยู่ระหว่าง ๗๕-๘๐ บาท/กก.เกษตรกรก็สามารถประกอบเป็นอาชีพอยู่ได้

๕. ปัญหาการตลาดปลาช่อนของเกษตรกร

ตลาดปลาช่อนพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาและปริมาณการซื้อ โดยที่พ่อค้าคนกลางจะเข้าไปรับซื้อถึงฟาร์ม เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่สามารถนำผลผลิตออกมาขายที่ตลาด เนื่องจากขาดอุปกรณ์ในการจับและลำเลียง อีกทั้งยังไม่มีความรู้ในด้านการตลาด ปัญหาที่สำคัญซึ่งเป็นตัวกำหนดราคาของเกษตรกรพบอยู่เสมอ คือ

ชลประทานขนาดใหญ่ไหลผ่าน เช่น อำเภอบ้านแพรก มีเกษตรกรเลี้ยง ๔๗ ราย ๘๓๕ ไร่, อำเภอบ้านแพรก มีเกษตรกรเลี้ยง จำนวน ๒๒ ราย ๑๒๑ ไร่, อำเภอบ้านแพรก มีเกษตรกรเลี้ยง จำนวน ๑๕ ราย ๖๐ ไร่, อำเภอบ้านแพรก มีเกษตรกรเลี้ยง ๒๐ ราย ๖๕ ไร่, อำเภอบ้านแพรก มีเกษตรกรเลี้ยงจำนวน ๒๑ ราย ๓๕ ไร่ ที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยถึง ๘๖ กก./ตรม. มูลค่ารวมจากปลานิลในกระชัง ในปี ๒๕๕๗ เป็นเงิน ๑๙,๕๓๒,๕๐๐ บาท ส่วนการเลี้ยงปลาในบ่อดินตามโครงการประมงอินทรีย์สามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต ให้เกษตรกรได้เป็นอย่างดี และกำลังเป็นที่นิยมกันมากโดยสำนักงานประมงจังหวัดอ่างทอง ได้ดำเนินการตรวจติดตามฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้รับการรับรองมาตรฐานขั้นปลอดภัย และ GAP จังหวัดอ่างทอง ยังมีตลาดค้าสินค้าสัตว์น้ำขนาดใหญ่ในเขตภาคกลางอีกแห่งหนึ่งคือตลาดปลาวิเศษ(สุพรรณ) ตั้งอยู่ ต.ตลาดหลวง อ.เมือง จ.อ่างทอง ขายทั้งปลีก-ส่ง มากกว่า ๑๐๐ ร้าน มีทั้งขายสดและผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำมากกว่า ๓๐ ชนิดโดยเฉพาะขายสดปริมาณหมื่นโดยเฉลี่ย ๒,๓๐๐ ตันต่อวัน และจำหน่ายไปทั่วประเทศ สามารถรองรับผลผลิตภายในจังหวัดและต่างจังหวัดได้ ส่วนในด้านผลิตภัณฑ์การแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำมีหลากหลายชนิด เช่น ปลารมควัน ปลาแดดเดียว ปลาบด ปลาชูด ปลาขึ้นเนื้อ ปลาส้ม ปลาจ๋า และที่ ได้รับรองมาตรฐานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง ได้แก่ น้ำปลาแม่สุรินทร์ ซึ่งเป็นน้ำปลาที่ได้จากการหมักปลาน้ำจืด แบบธรรมชาติ จากการคิดค้นของภูมิปัญญาชาวบ้านใช้แบบพื้นบ้านดั้งเดิม ประยุกต์และพัฒนาจนได้มาตรฐานของทางราชการ

จังหวัดอ่างทองจึงได้ขึ้นชื่อว่าเป็นอยู่ชื่อน้ำ ในน้ำมีปลา ของภูมิภาคนี้ เป็นความอุดมสมบูรณ์ และได้พัฒนาความรู้และเทคโนโลยีการผลิต ตามโครงการเกษตรอินทรีย์ และโครงการอาหารปลอดภัยจากสารพิษ (food safety) ได้เป็นอย่างดี ตามวิสัยทัศน์จังหวัดอ่างทอง “อ่างทองเมืองน่าอยู่ เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย”

๙. พื้นที่เกษตรกรรมด้านประมงจังหวัดอ่างทอง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายในการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อแก้ไขปัญหาผลผลิตล้นตลาด แก้ไขปัญหาข้อเรียกร้องของเกษตรกร ด้านราคาผลผลิตตกต่ำ การจัดทำ Zoning เพื่อให้เกษตรกรได้ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์และทำการประมงในพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลดต้นทุนการผลิต การจัดการด้านการตลาด การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า และการจัดระบบ logistics ฯลฯ

ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้มีประกาศ จำนวน ๓ ฉบับ ฉบับแรกลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ กำหนดเขตพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ รวม ๖ ชนิด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ข้าวโพด และอ้อย ประกาศฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๖ กำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการผลิต โคเนื้อ โคนม สุกร ไก่เนื้อ และไก่ไข่ และประกาศฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรดโรงงาน และลำไย ในส่วนการประกาศเขตเหมาะสมด้านประมง คาดว่าจะประกาศพื้นที่ที่เหมาะสม จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ ปลานิล กุ้งก้ามกราม กุ้งทะเล

๑๐.๑ พื้นที่ศักยภาพด้านประมง

จากการสำรวจพื้นที่ที่เหมาะสมด้านประมง พบว่าจังหวัดอ่างทองเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดทั้งสิ้น ๑๘๑,๘๔๗.๓๕ ไร่ แยกเป็นเหมาะสม ปานกลาง (S๓) จำนวน ๑๗๙,๕๖๐.๕๗ ไร่ เหมาะสม (S๒) จำนวน ๒,๒๘๖.๗๘ ไร่ สำหรับจังหวัดอ่างทองไม่มีพื้นที่เหมาะสมสูงสุด (S๑) ในการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

อำเภอ ตำบล	ความเหมาะสมของพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำจืด (ไร่)			
	เหมาะสมปานกลาง (S๓)	เหมาะสม (S๒)	เหมาะสมสูงสุด (S๑)	รวมทั้งหมด
ไชโย	๒๒,๔๔๗.๖๔	๑๖๒.๕๔	๐.๐๐	๒๒,๖๑๐.๑๘
ป่าโมก	๑๘,๐๗๙.๙๐	๗๑๘.๕๒	๐.๐๐	๑๘,๗๙๘.๔๒
โพธิ์ทอง	๔๑,๗๒๐.๑๗	๕๕๒.๕๘	๐.๐๐	๔๒,๒๗๒.๗๕
เมืองอ่างทอง	๓๕,๗๘๓.๓๔	๓๓๒.๓๐	๐.๐๐	๓๖,๑๑๕.๖๔
วิเศษชัยชาญ	๓๘,๘๑๖.๕๗	๑๓๙.๗๖	๐.๐๐	๓๘,๙๕๖.๓๓
แสวงหา	๒๒,๗๑๒.๙๕	๓๘๑.๐๗	๐.๐๐	๒๓,๐๙๔.๐๒
รวม	๑๗๙,๕๖๐.๕๗	๒,๒๘๖.๗๘	๐.๐๐	๑๘๑,๘๔๗.๓๕

ปลาช่อน

จังหวัดอ่างทอง

กลุ่มสารสนเทศการเกษตร

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอ่างทอง